

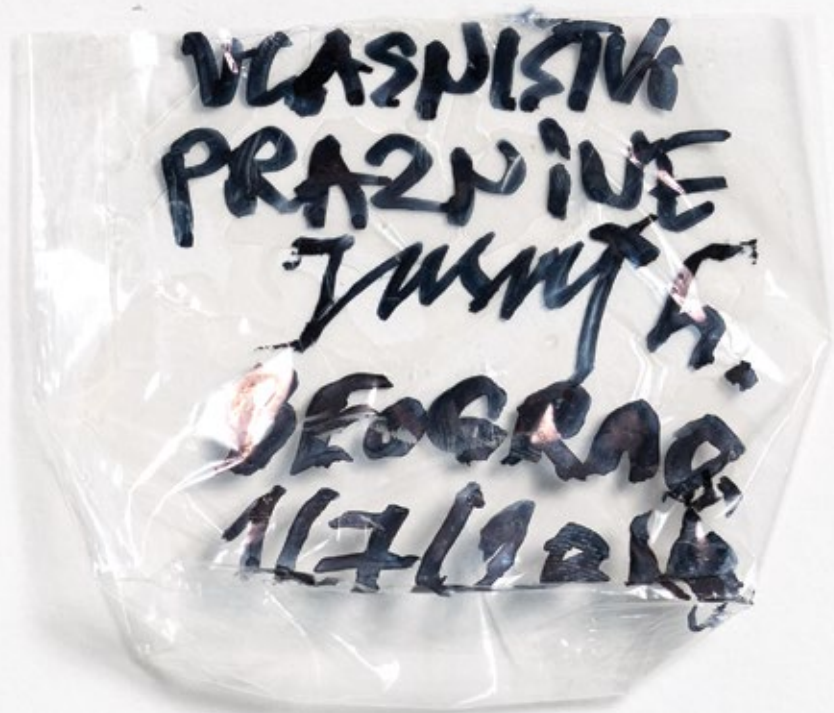
**ЈУСУФ
ХАЏИФЕЈЗОВИЋ**

*Продавница
празнина*

**JUSUF
HADŽIFEJZOVIĆ**

*Shop of
Emptiness*

B²
галерија

Власништво празнине / Property of Emptiness
2016, комбинирана техника / mixed technique, 26x21cm

ЈУСУФ ХАЏИФЕЈЗОВИЋ

Продавница празнина

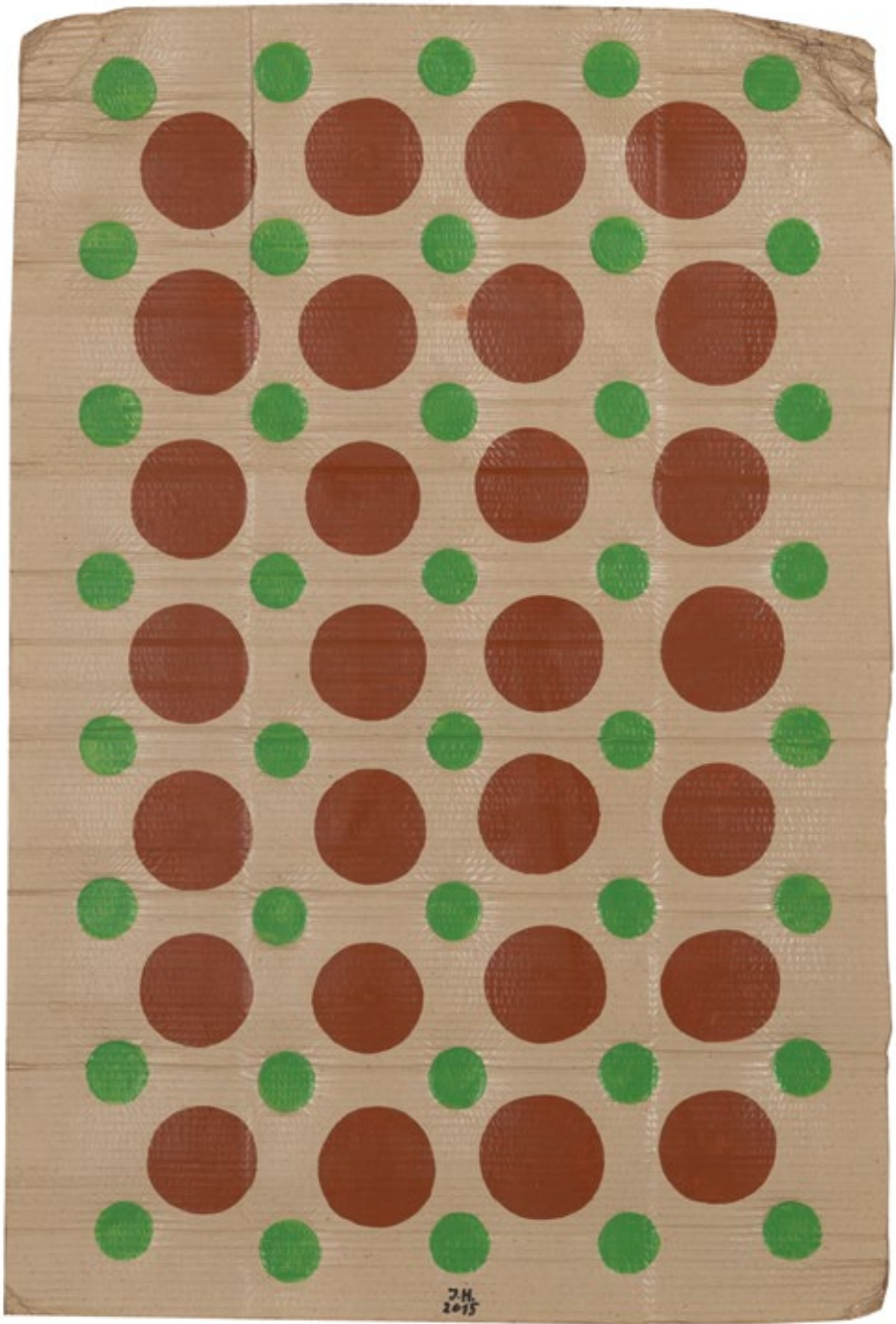
JUSUF HADŽIFEJZOVIĆ

Shop of Emptiness

галерија

Београд
Септембар 2023.

Маркиране и декорисане празнине / Marked and Decorated Emptiness

2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 124x85cm

Данијела Пурешевић

ЈУСУФОВА ПРОДАВНИЦА ПРАЗНИНА

Ланац/мрежу ефемерних Продавница празнина, током протеклих десетак година, Јусуф Хаџифејзовић успоставио је на четири континента – у Европи, Азији, Северној и Јужној Америци. Реч је о бројним експозитурама, већином отвораним у музејским и галеријским просторима у Загребу, Чонџуу, Марибору, Цељу, Ријеци, у Бирјучиу на Азовском мору, Љубљани, Чачку, Цириху, Новом Саду, Омишу, Печују, Њу Орлеансу, Бијелом Пољу, Торонту, Пљевљима, Монтевидеу, Пријепољу, али и у трамвају у Сарајеву, и још којекуда.

Своју Продавницу празнина Јусуф је у Београду отварао у два наврата. Последњи пут то је било јануара 2019. године, у склопу традиционалне изложбе „Критичари су изабрали“, у Галерији Културног центра Београда. Као један од заступљених аутора, у селекцији потписнице ових редова, осим инсталације, у улазном делу Галерије, организовао је свој штанд, једнодневну Продавницу празнина.

Укрштајући језик уметности и, с друге стране, економије и тржишта, Хаџифејзовић већ више од једне деценије, на јединствен начин, говори о празнини и испразности савременог потрошачког света, али и о многим другим цивилизацијским аспектима. О његовим Празнинама, у Јутарњем листу, октобра 2018, писао је Миљенко Јерговић:

„Од прије неколико година бави се празнином. Тако је држао Продавницу празнине, у којој је продавао испражњену амбалажу за све и свашта, у почетку по цијени потрошеног производа, али она је у међувремену расла. У увјетима тржишног капитализма новац је најуспјешнији конзерватор и чувар умјетничког дјела. Затим је наставио декорирати празнине. Рецимо, бојећи отиске што их остављају боце на картонској кутији у којој су биле складиштене. И тако, под контролом умјетника и у складу с начелима слободног тржишта, расте свијет празнине. Немогуће је говорити о ономе чега нема. Али празнине има. Има немања. О томе је на почетку ријеч. Јусуфово маркирање и декорирање празнине умјетност је будућности.“

И ево, Продавница празнина је поново стигла у Београд. Брижљиво одабрани предмети лишени свог садржаја и намене, разнородне кутије и кутијице, флашице, кесице, прехрамбена амбалажа, испражњене љуштуре, односно дизајнирани омотачи бројних производа, уз одређене Хаџифејзовићеве маневре и интервенције – ето, то су Празнине. Будући да се у легендама сваког

уметничког дела наводи техника израде, у случају Празнина, Јусуф је одређује једноставно као – празна амбалажа.

Хаџифејзовић је дефинисао три доминантна типа Празнина: маркиране, декорисане и материјализоване. Уколико неко жели да постане власник Празнине, он је купује и одлучује да ли жели да на њој буде написано „Власништво Празнине“ или „Од сада сте богатији за једну Празнину“. Такође, Јусуф издаје и сертификате о аутентичности који купцу гарантују власништво над Празнином.

Маркиране празнине јесу објекти испражњени од садржаја, пре свега, амбалажа, на којима он интервенише. Својевремено, објаснио је свој поступак:

„О анти-сликарству или о радовима, који немају значење. Моји радови на картонским кутијама нису уметничке слике. Ја маркирам или биљежим бојом мјеста на картонској амбалажи, гдје су боравили производи, који су својом тежином утиснули трагове, током транспорта од произвођача до потрошача. Ту серију радова сам назвао: Маркиране празнине. Оне настају мојом интервенцијом по одбаченој картонској амбалажи, испуњавајући бојом удубљења у валовитом картону. Немам амбицију да нешто представим, поручим, дочарам или да комуницирам, осим да евидентирам та мјеста гдје је некада боравила потрошачка роба. Картонска кутија, на којој су бојом испуњени трагови производа је кутија са мојом интервенцијом и ништа више. Она је настала мојом одлуком, скоро ни из чега, употребом сиромашних материјала, без предходне припреме, а естетика је максимално избјегнута, онолико колико се естетика може избјећи.“

Декорисане празнине Хаџифејзовић остварује тако што украсне и употребне предмете, веома често модне акцесоаре и дезениране тканине, преиначује у уметничке предмете тако што их, најчешће, у различитим ритмовима, кроз својеврсни медитативни ритуал, осликава туфницама.

Материјализоване празнине настају као одливак/опредмећење празнине у бронзи или гипсу.

Но, у његовој Продавници празнина сусрећемо и сабијене Празнине, камуфлиране новогодишње Празнине за децу, преиначене Празнине, као и различите хибридне форме Празнина. Све оне обраћају нам се кроз форму слике, објекта, инсталације. Оне нас, допадљиве и заводљиве, парадоксално, илузијом мноштва и обиља, уводе у несагледива пространства и поноре празнине.

Конечно, у структури Продавница празнине важан је перформативни елеменат, само присуство уметника и његово деловање унутар простора продавнице – каткад, само као продавца Празнина, а каткад и као перформера који костимиран

у одору/плашт начињен од Празнина изводи свој ритуални, шамански плес.

Прича о празнини један је велики и важан цивилизацијски наратив. Празнину вековима промишљају научници, филозофи, религије, психолози, па и уметници. Појам *horror vacui* (страх од празног простора), ког је увео Аристотел, тврдећи како се „природа гнуша празног простора“, а који постаје важна одредница у ликовној уметности, заправо јесте и одређење које вековима обележава читаву, тзв. западну цивилизацију – пренатрпавање, неумереност, грабежљивост, хиперконзумеризам. С друге стране, тзв. источни свет празнину схвата на сасвим другачији начин. Сетимо се и да се у суфизму указује како се једино кроз празнину може пронаћи пут, да је празнина необјашњиви божански елемент, ког ни на који начин није могуће контролисати, а ког људска бића не могу докучити, иако су свесна њеног постојања. Јусуф ствара властити наратив о празнини, обједињујући разнородна схватања, она која су својствена контемплативном Истоку, али и прагматичном Западу. О томе сведочи и промишљање корејске ликовне критичарке Вонсеон Сунг (Wonseon Seong):

„Уметнички свет Јусуфа Хаџифејзовића је пун неделања, то јест ‘ву веија’, што је појам из таоистичке филозофије. Његова креативност у први план ставља безвредне и бескорисне предмете који сијају новим сјајем. Уместо да их остави у насумичном нeredу и хаосу, Хаџифејзовић у овим свакодневним баналним предметима проналази скривене сличности и вредности које претаче у уметност нарочитим стваралачким поступком. [...] Додатни смисао радовима даје празан изложбени простор галерије или музеја. Наслов изложбе ‘Продавница празнина’ оправдава моје поређење Хаџифејзовићевог стваралаштва са Лао Цеовим појмом ‘ву веи’, и то не само зато што се моји духовни корени налазе на Истоку, већ и зато што овај стваралац својим радовима уноси велику промену у савремену уметност.“

„Сретан сам када мој рад досегне моменат да ништа не казује или нема ништа за рећи. Тада сам сигуран да сам на правом путу. Тада сам задовољан постигнутим“ – објашњава Хаџифејзовић.

На крају, вратимо се на почетак. Јусуф Хаџифејзовић ступио је на уметничку сцену средином осамдесетих година прошлог века, поставши једна од најзначајнијих и најмаркантнијих фигура југословенског уметничког простора. Од почетка 80-их, широм света, стварао је своје депографије, *in situ* радове који су често укључивали и перформанс. Његове депографије првобитно су замишљене као радикално и субверзивно истраживање поступака и процедура складиштења који се, превасходно, тичу музејских и галеријских простора – начина на који се селекује и формира вредност, али и невидљивих механизма

тих процедура. Широм света остваривао је импресивне инсталације, монументалне депографије, узбудљива и лудична сведочанства настала у суочењу оног што је презентно и онога сакривеног.

О депографијама је филозоф, проф. др Уго Влаисављевић писао у каталогу Хаџифејзовићеве ретроспективе одржане 2010. године у Музеју савремене уметности Републике Српске у Бања Луци:

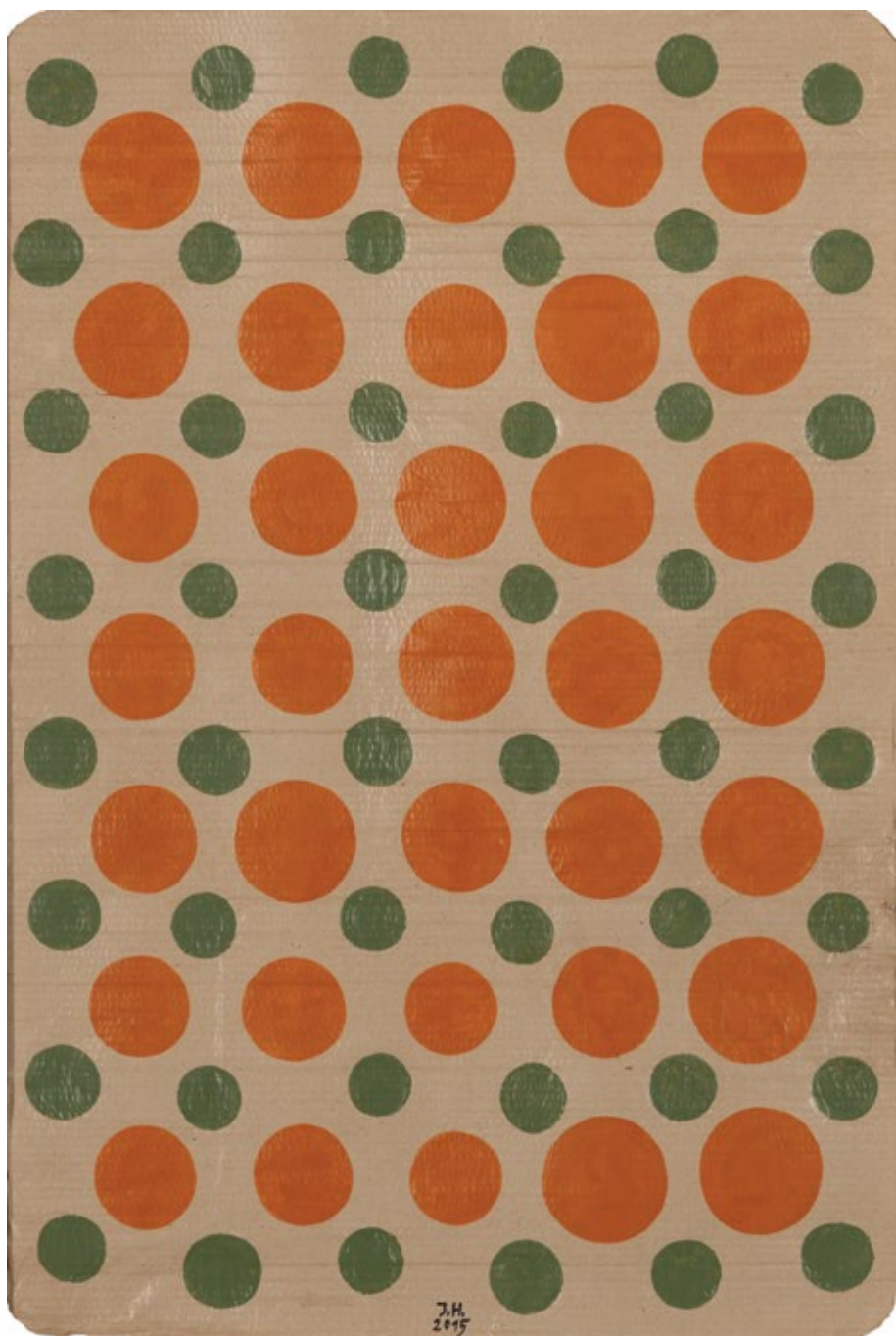
„Сада имамо довољно средстава да опишемо депографско уметничко дело. Оно функционише као језички исказ. Као и у језику, уметник располаже са репертоаром знакова, са депоом као својим вокабуларом, полазећи од којег ствара свој израз, своју ‘говорну реч’. Значења која се појављују у изложеним депографијама су метафорична, удаљена од истрошених, првобитних и дословних значења (треба се подсетити фигуре ‘истрошености’ коју је Дерида посудио од Ничеа). Збирке ре-депонованих предмета у депографским збиркама граде читаве сцене слојевитих значења, тако да посетилац Хаџифејзовићеве изложбе има пред собом алегорије које треба тумачити у маниру психоаналитичара који се баве сценама из сна.“

Продавница празнина, без сумње, прати линију континуитета започету са депографијама, пре безмало четири деценије. У дадаистичко-флуксусовском маниру, са наглашеном концептуалном потком, користећи раније дефинисане језичке кодове, Хаџифејзовић овде наставља радикалан дијалог са видљивим и невидљивим, у оба случаја, стварним светом. Увек у сагласју с уверењем Тристана Царе: „Уметност нема узвишену и универзалну вредност какву јој људи приписују. Живот је сам по себи занимљивији... Дадаизам уметност уводи у свакодневни живот. И обрнуто.“

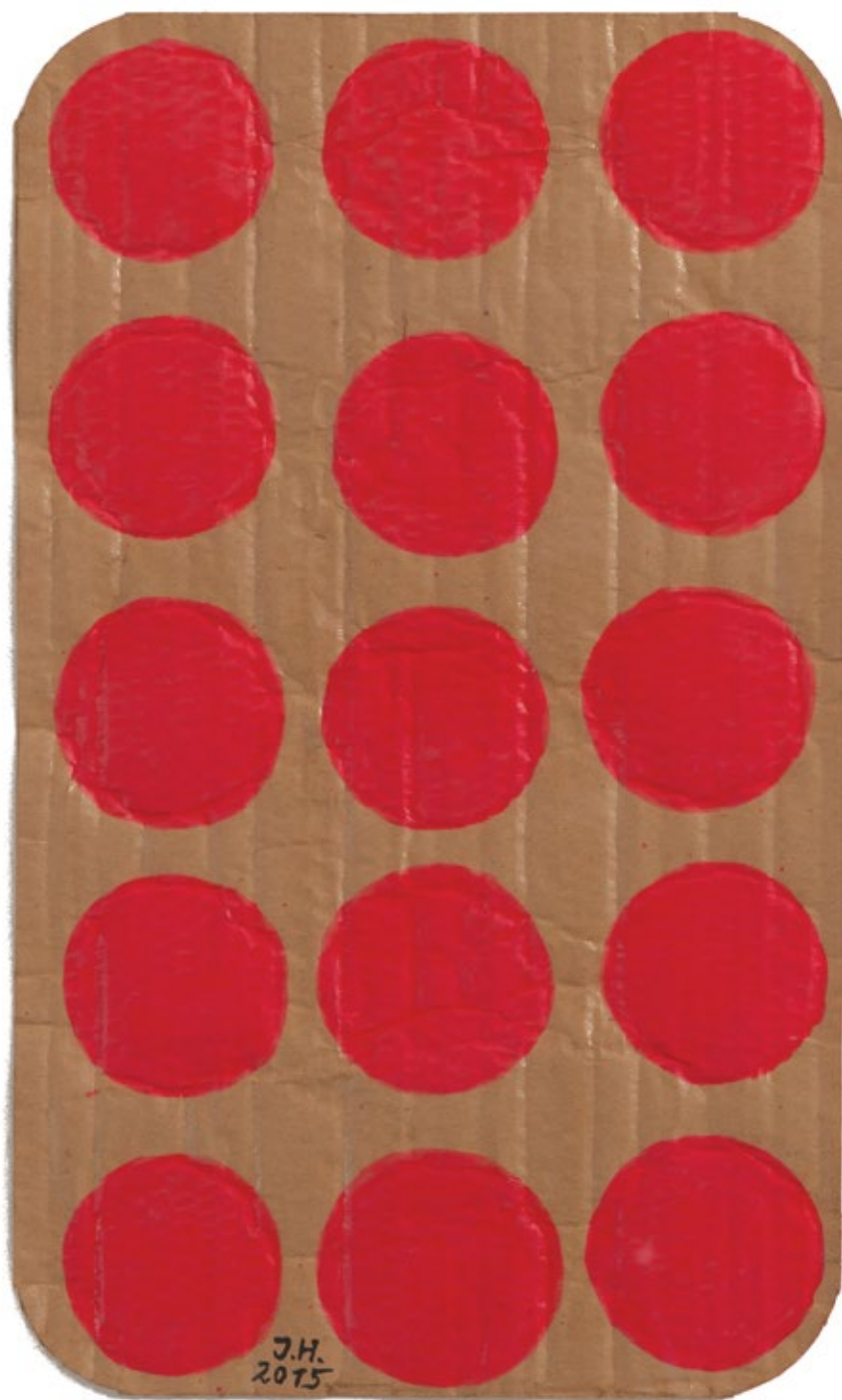
П. С.

Одређене назнаке (антиципацију) наступајућих Празнина проналазимо и у визуелном идентитету 2. Југословенских докумената, одржаних у Сарајеву 1989. године. Реч је о највећој југословенској изложби савремене уметности, чији је *spiritus movens*, оснивач, иницијатор и један од организатора, али и аутор дизајна плаката и корица каталога био управо Јусуф Хаџифејзовић. Реч је о сведеном и упечатљивом графичком решењу, бојеним кружним формама, туфнама, распоређеним по монохромној бојеној површини. Но, по Јусуфовој тврдњи, туфне (маркери празнине) се у његовом раду јављају још раније, у средњој школи, када је радио идејни нацрт за плакат Београдског сајма, 1975. године, као и на појединим ранијим бакрописима.

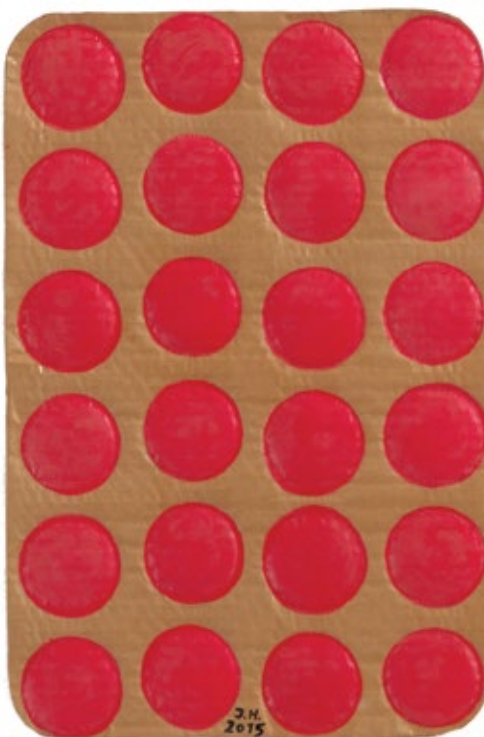
Маркиране празнине / Marked Emptiness
2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 128x86cm

Маркиране празнине / Marked Emptiness
2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 43x33cm

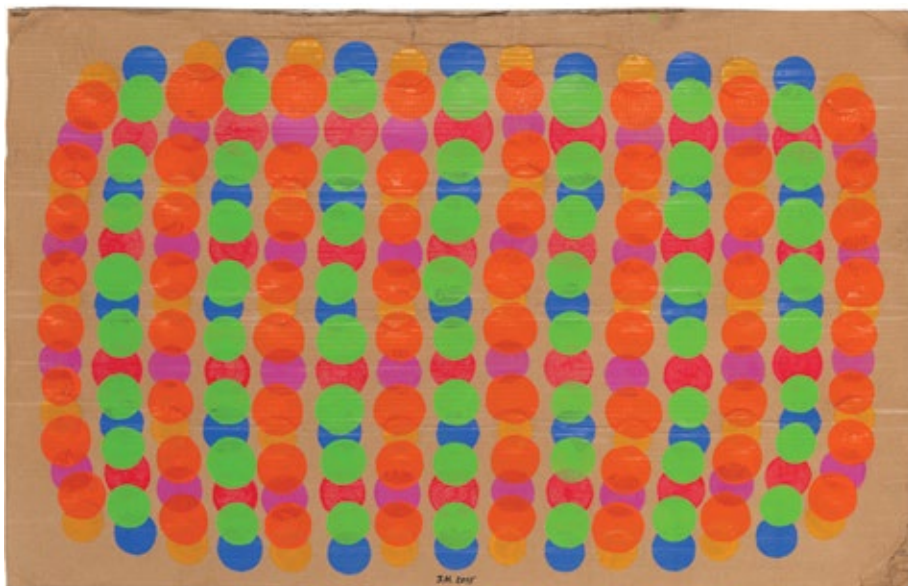
**Маркиране празнине /
Marked Emptiness**

2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 46x34cm

**Маркиране празнине /
Marked Emptiness**

2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 46x34cm

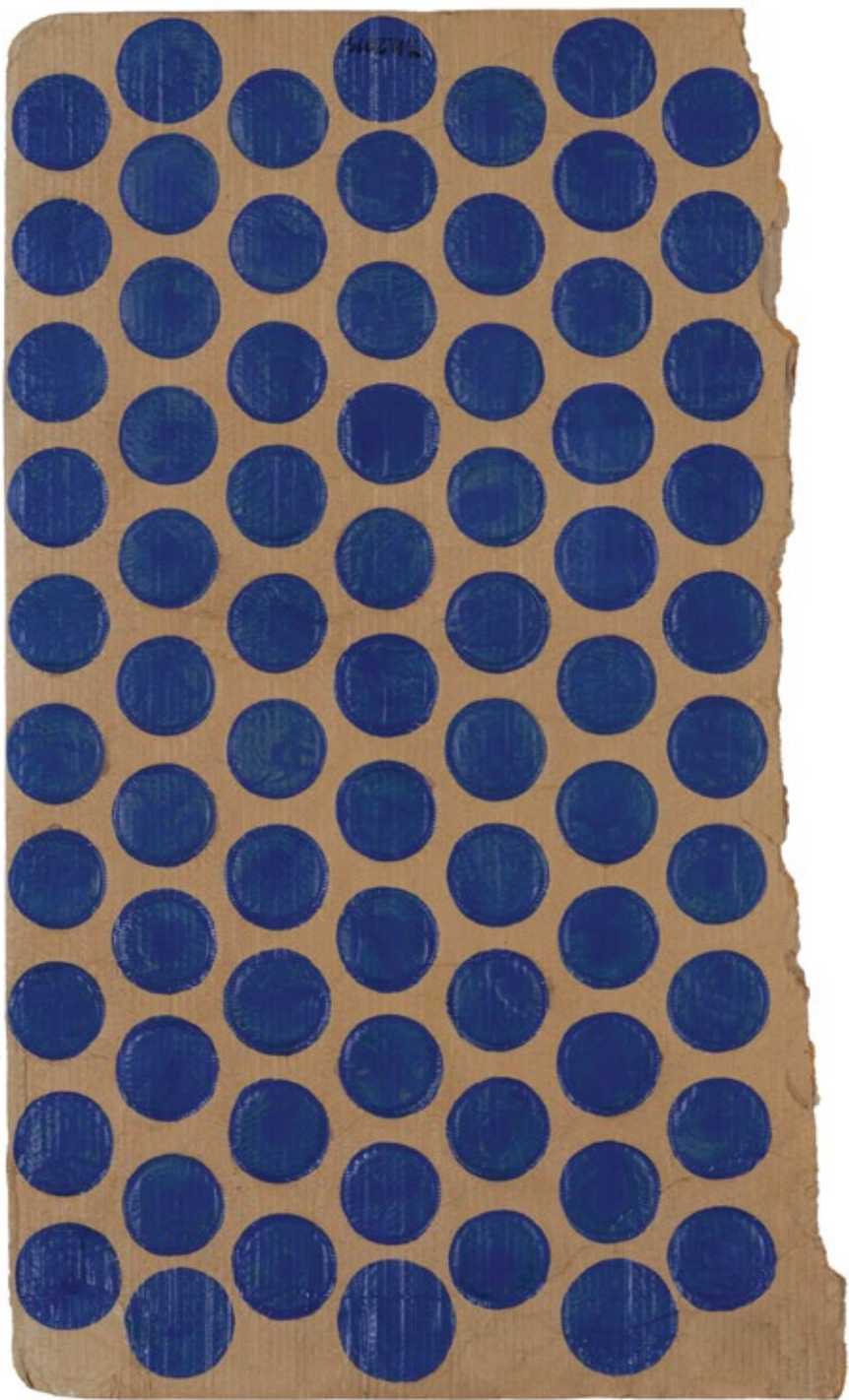
Маркиране и декорисане празнине / Marked and Decorated Emptiness

2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 85x127cm

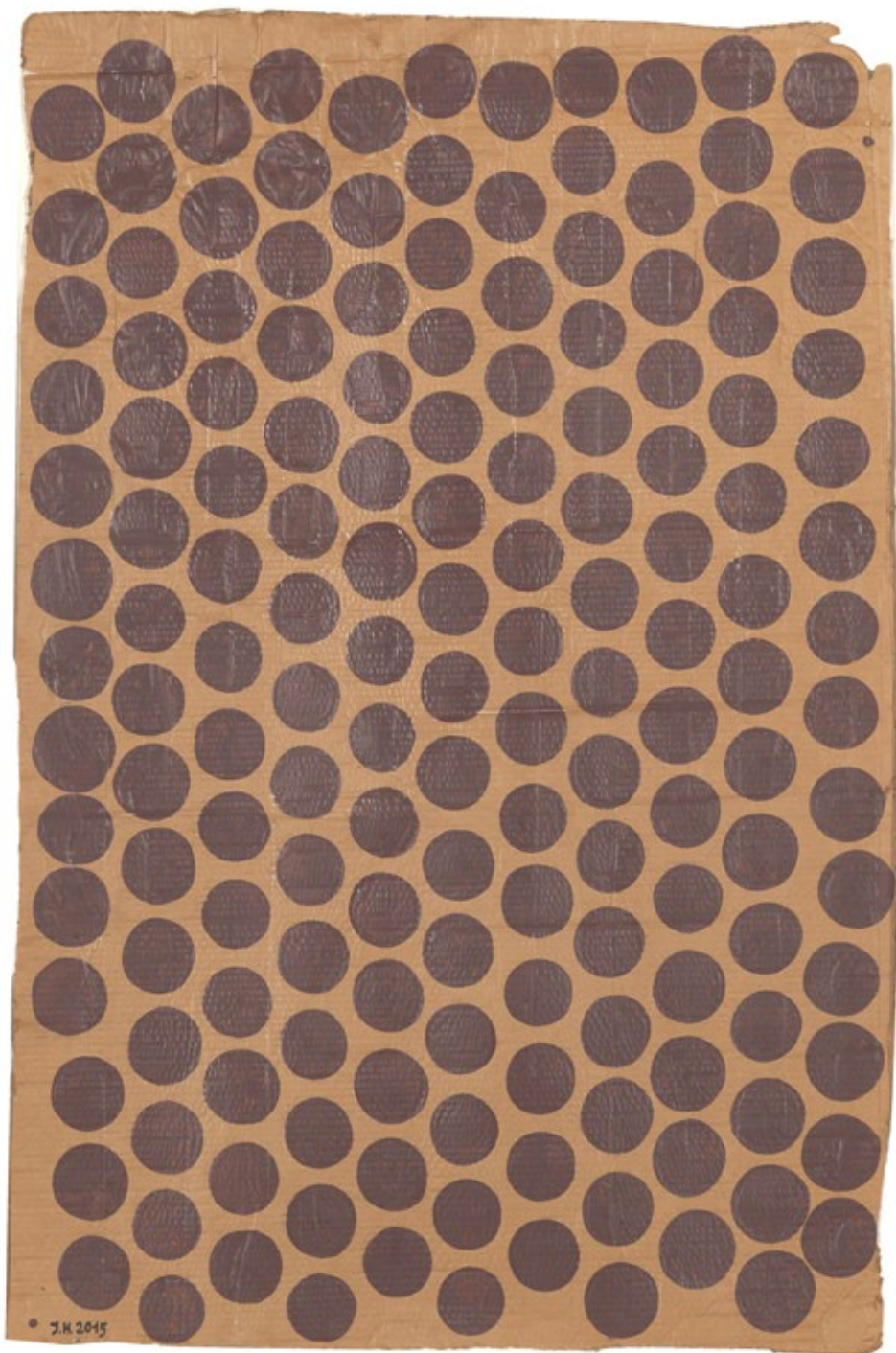

Маркиране празнине / Marked Emptiness

2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 85x127cm

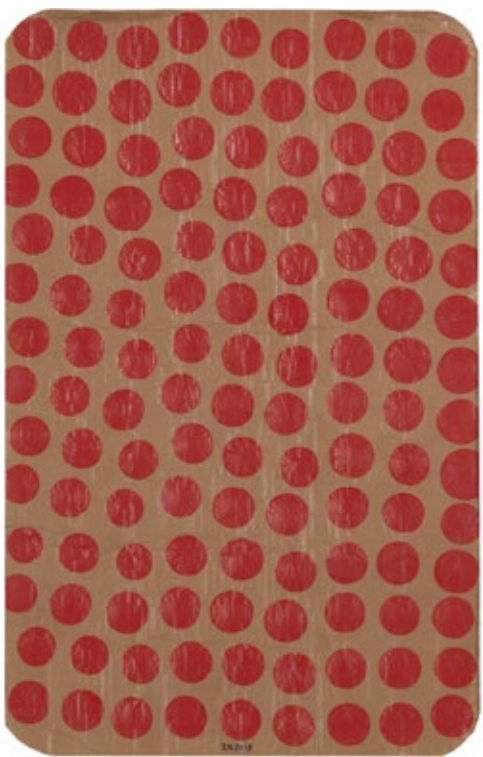
Маркиране празнине / Marked Emptiness
2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 112x72cm

Маркиране празнине / Marked Emptiness
2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 127x86cm

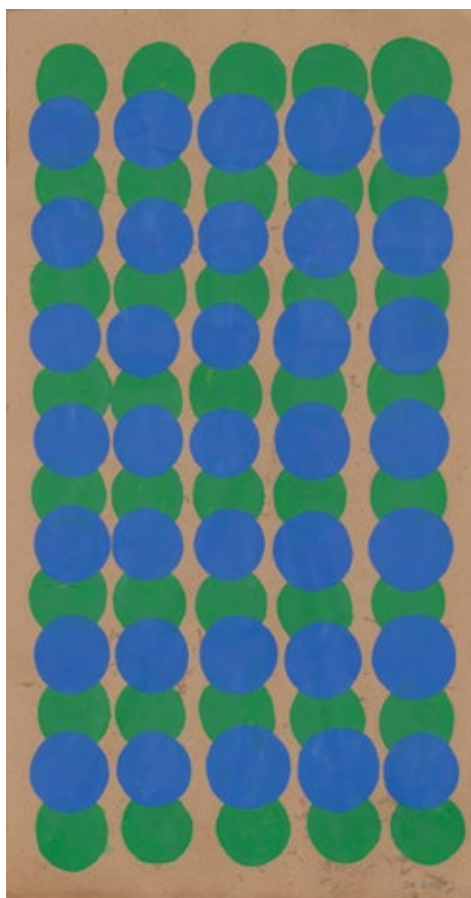
**Маркиране празнине /
Marked Emptiness**

2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 127x86cm

**Маркиране празнине /
Marked Emptiness**

2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 126x83cm

**Маркиране и декорисане
празнине / Marked and Decorated
Emptiness**

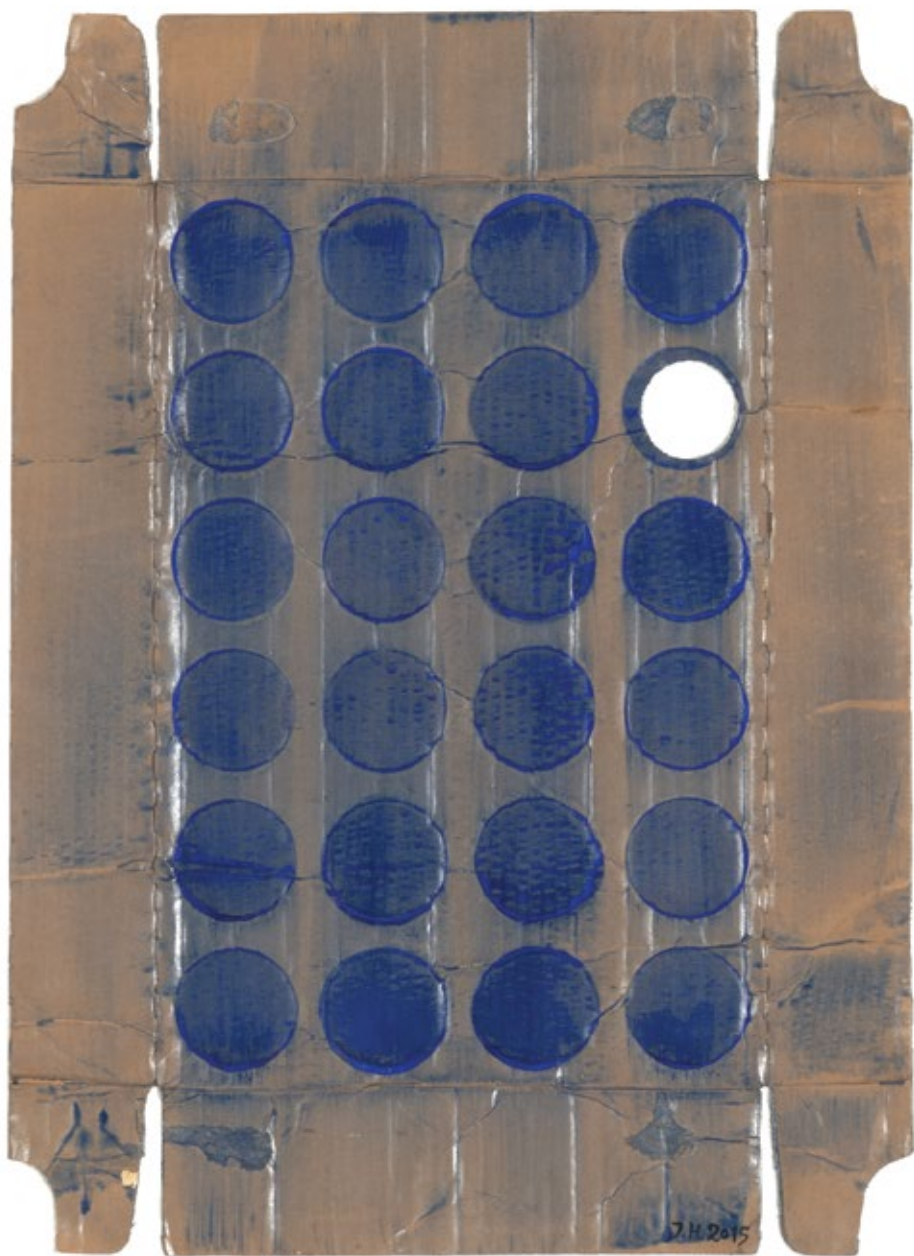
2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 102x60cm

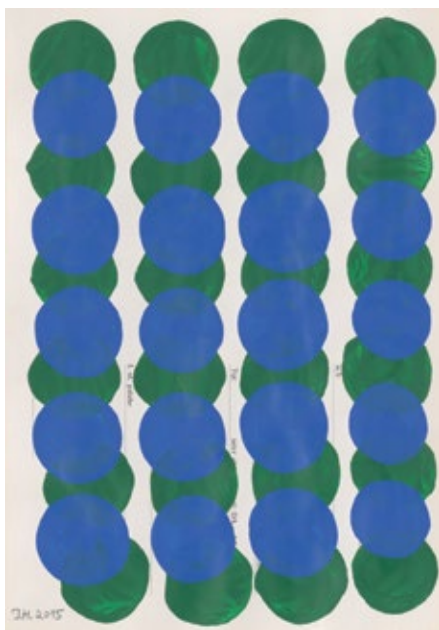
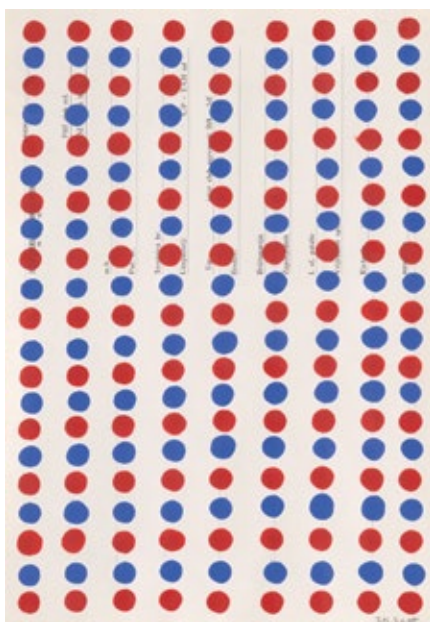
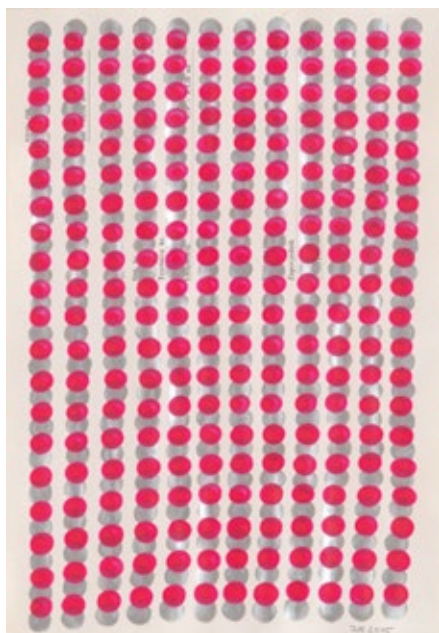
**Маркиране празнине /
Marked Emptiness**

2015, акрил на картону / acrylic on
cardboard, 46x34cm

Маркиране празнине / Marked Emptiness
2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 60x45cm

Сви радови / All artworks

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 60x45cm, 60x44cm

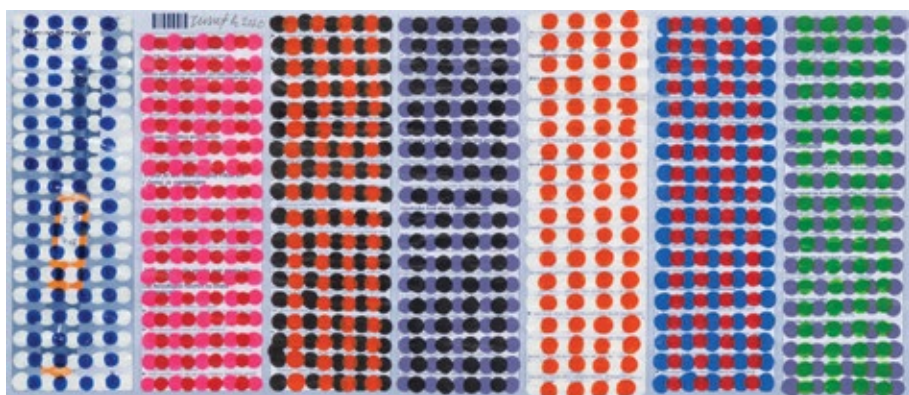
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 60x45cm

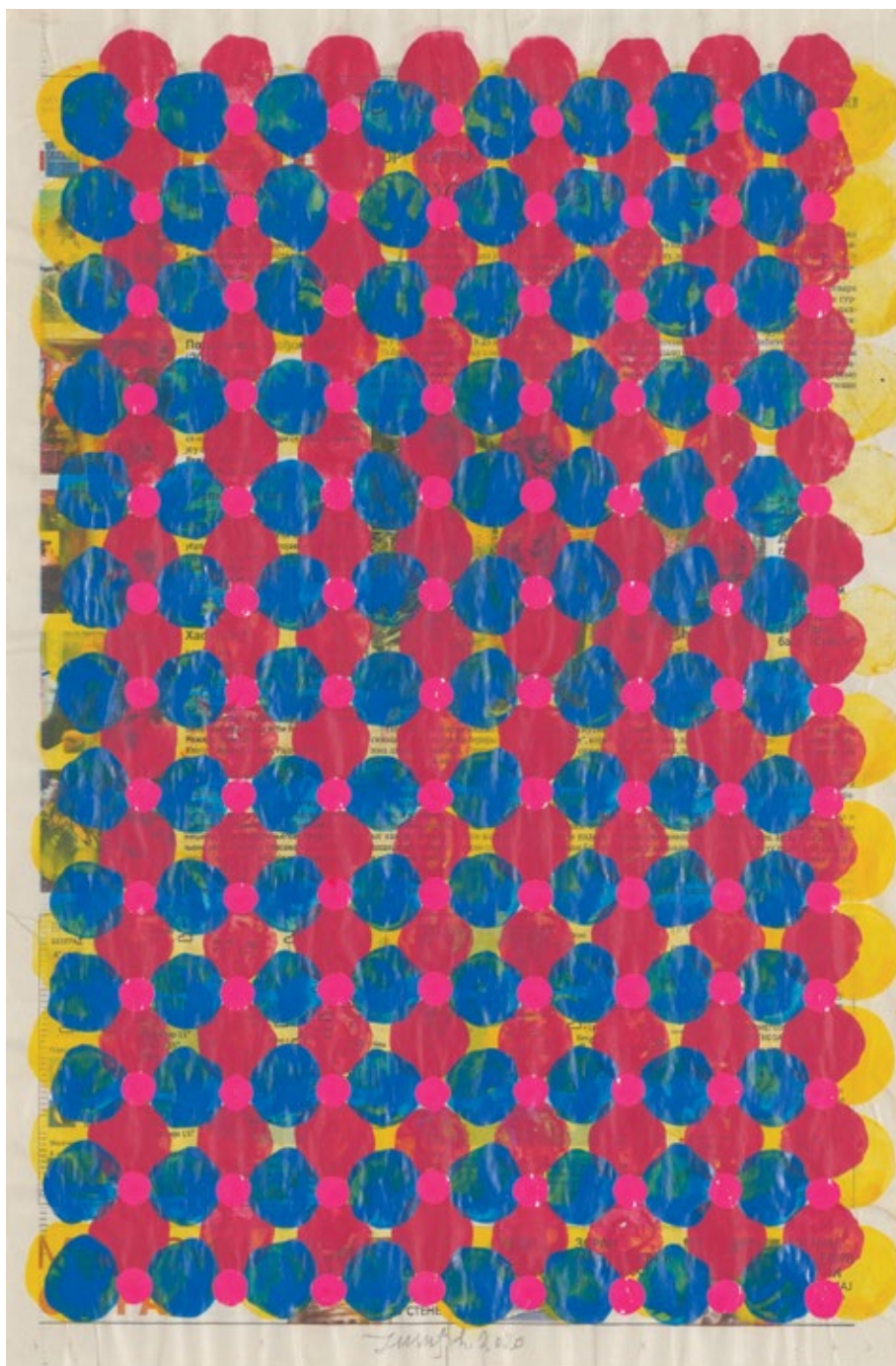
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 41x30cm

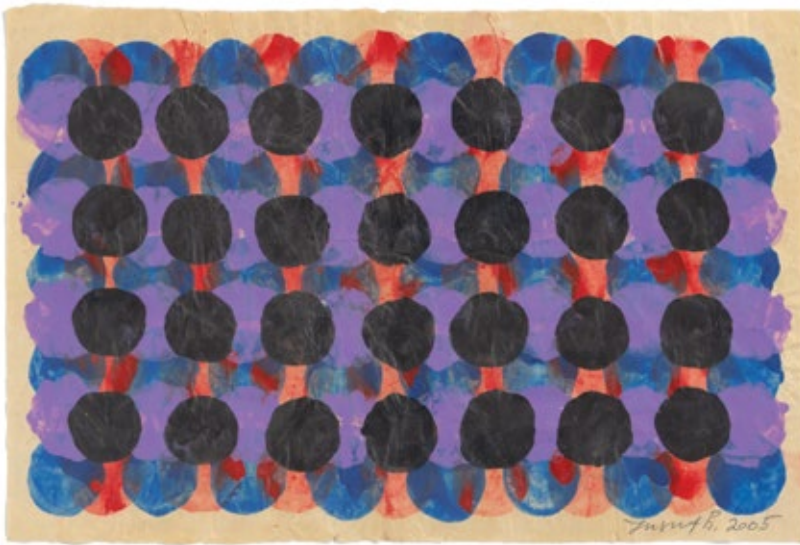

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

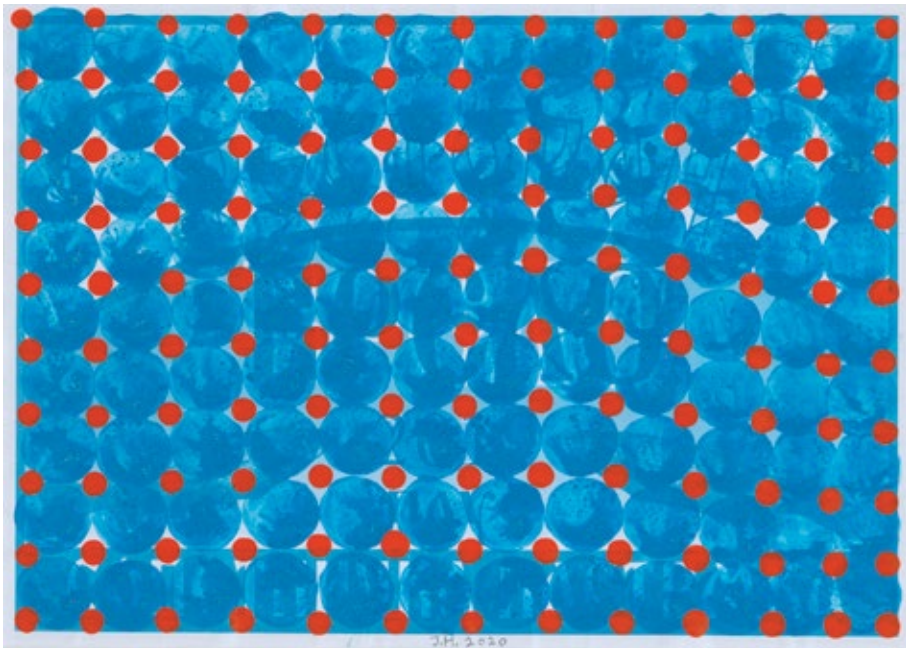
2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 21x49cm

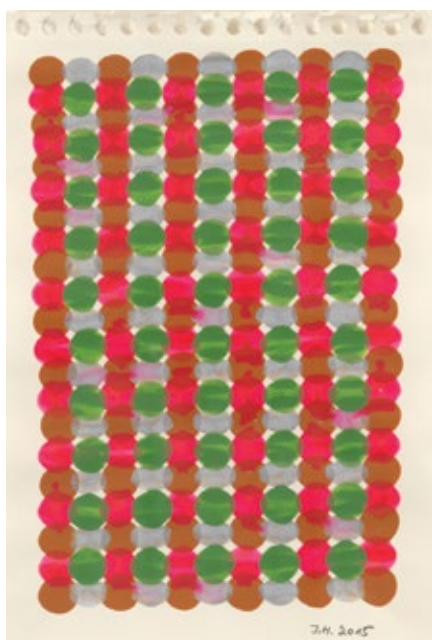
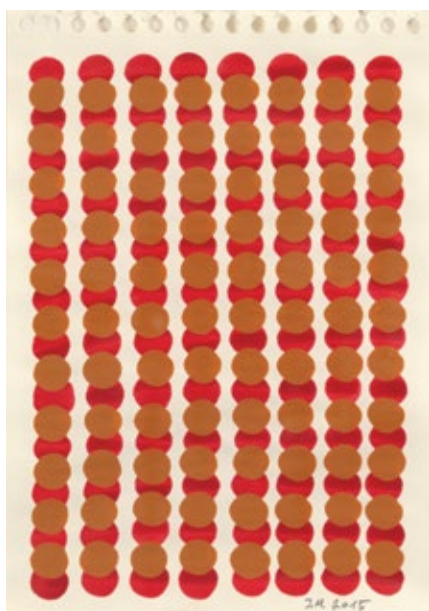
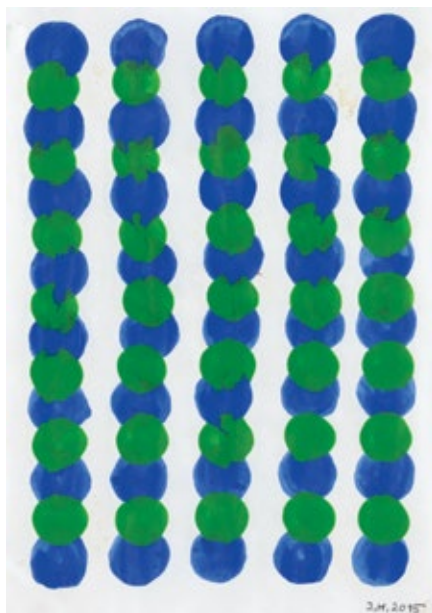
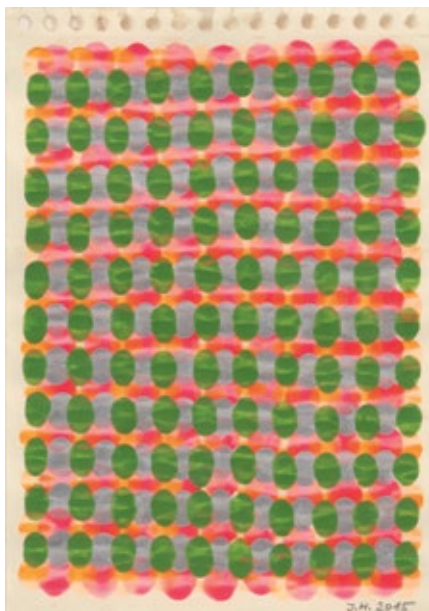
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 47x30cm

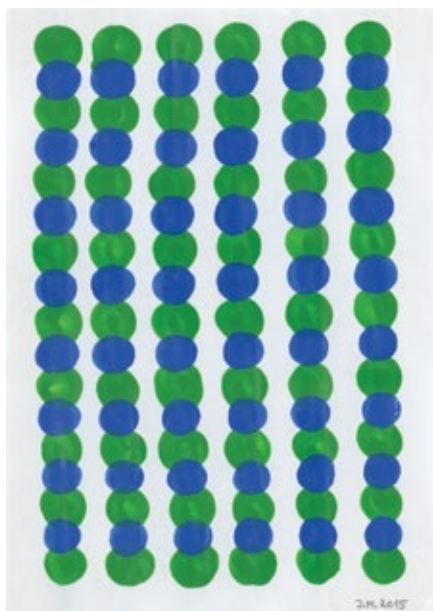
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2005, акрил на папиру / acrylic on paper, 19,5x30cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 29x41cm

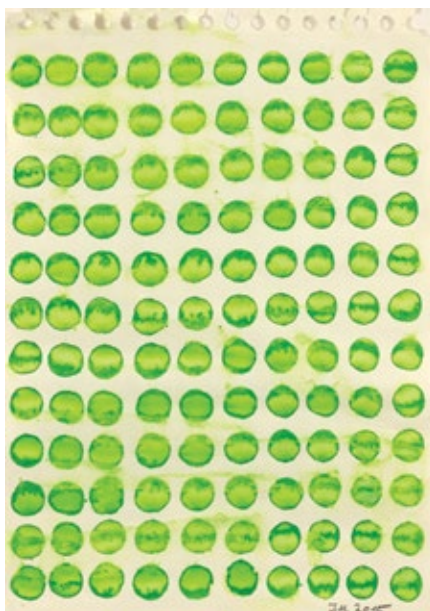

Сви радови / All artworks
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 40x30cm

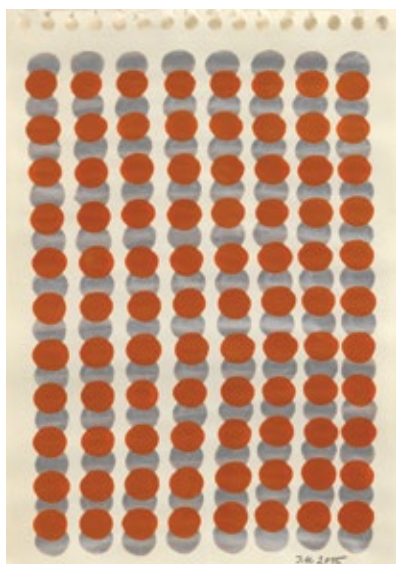
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 40x30cm

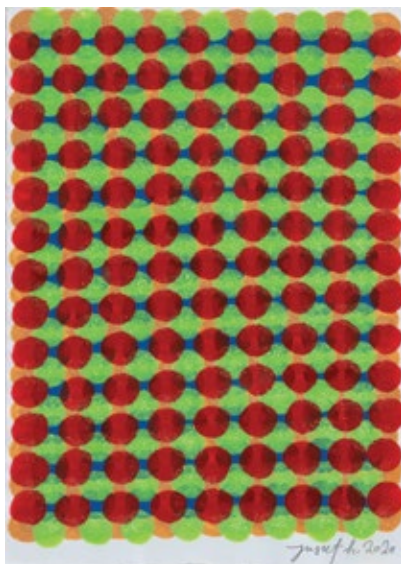
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 40x30cm

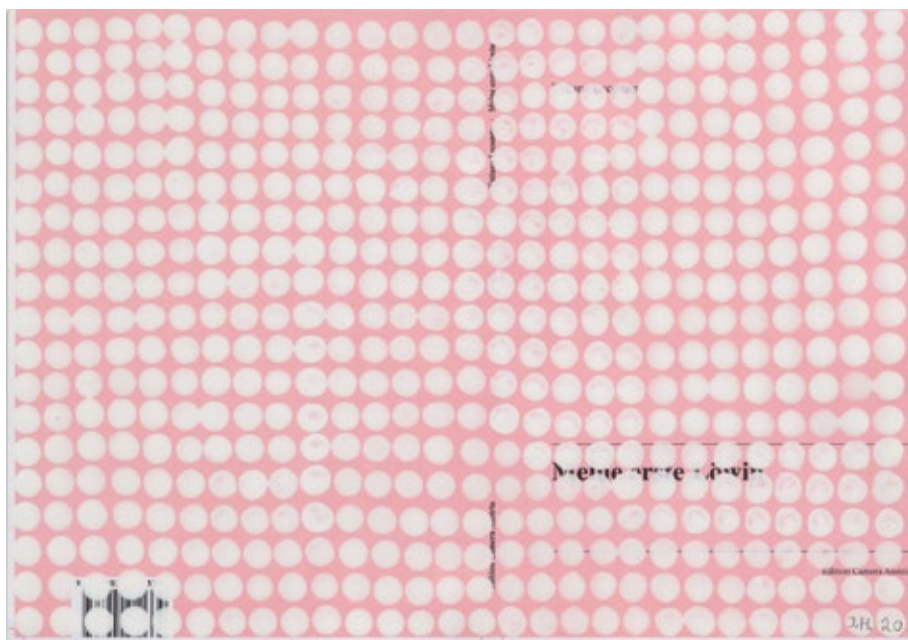
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 29x20cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 24x22cm

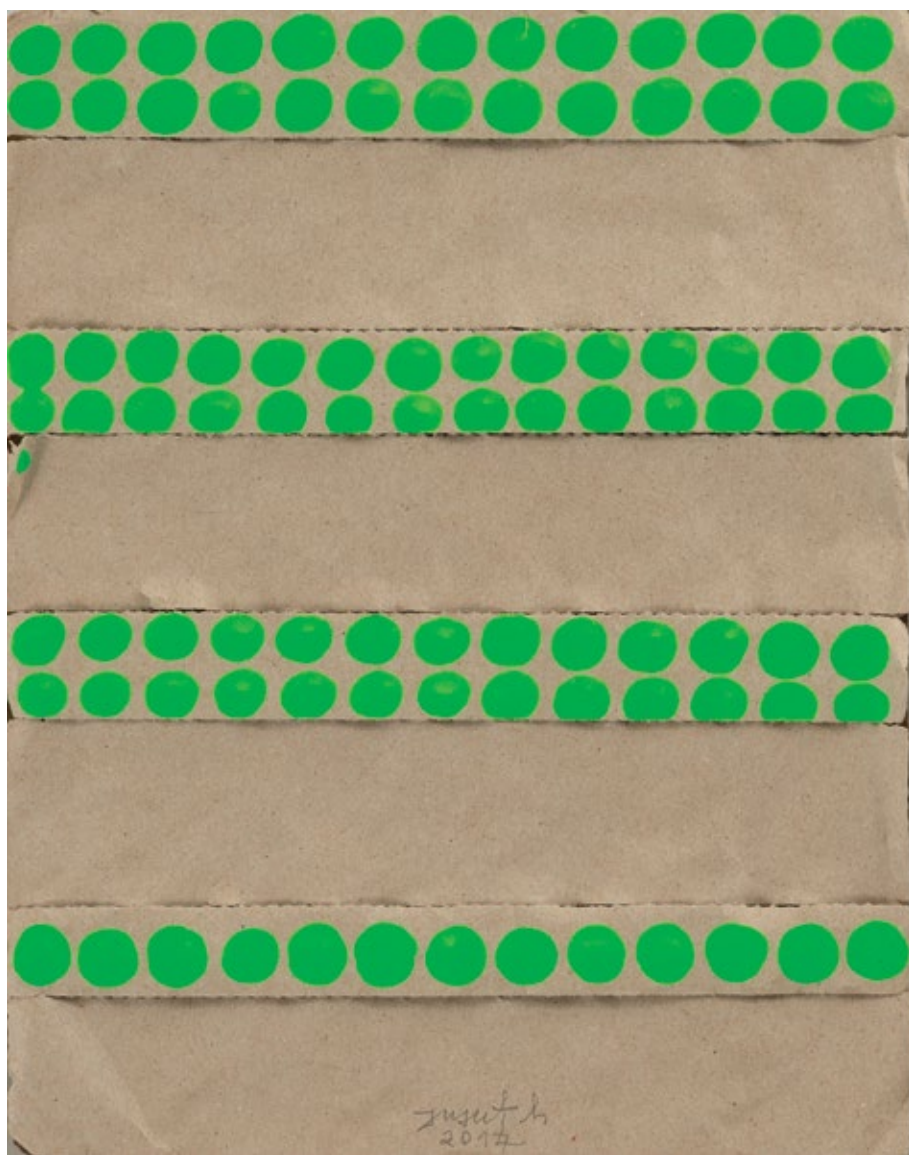

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 30x21cm

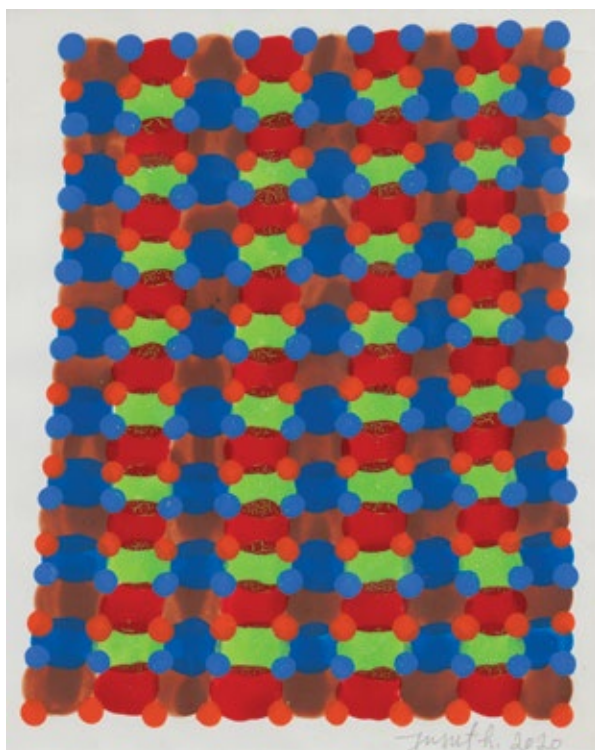
Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2020, акрил на папиру / acrylic on paper, 36x33cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, 37x29cm

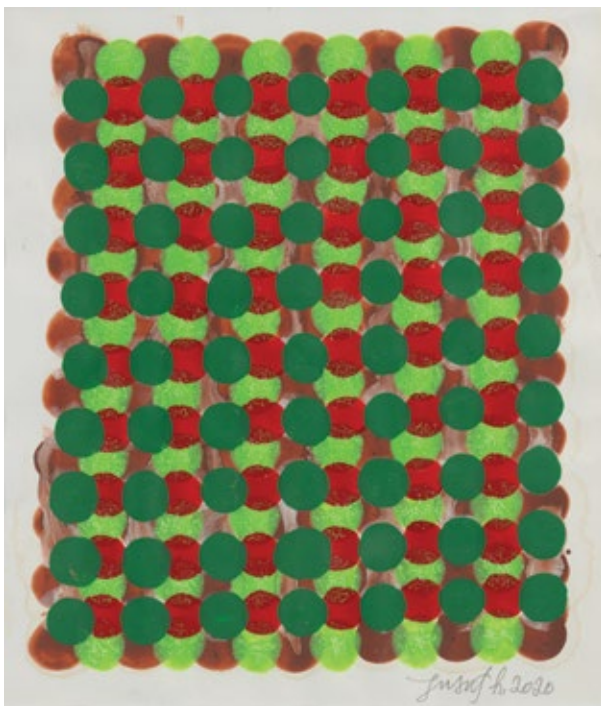
**Декорисане празнине /
Decoration of Emptiness**
2020, акрил на папиру /
acrylic on paper, 24x20cm

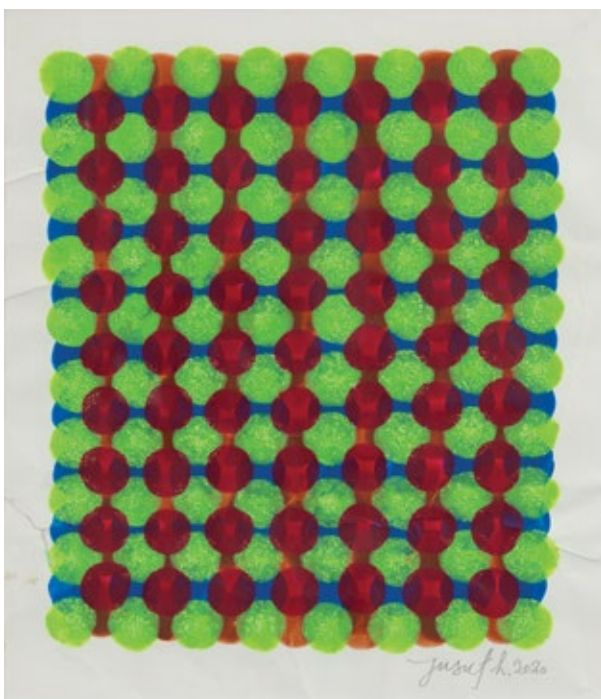
**Декорисане празнине /
Decoration of Emptiness**
2020, акрил на папиру /
acrylic on paper, 24x22cm

**Декорисане празнине /
Decoration of Emptiness**
2020, акрил на папиру /
acrylic on paper, 24x21cm

**Декорисане празнине /
Decoration of Emptiness**
2020, акрил на папиру /
acrylic on paper, 24x21cm

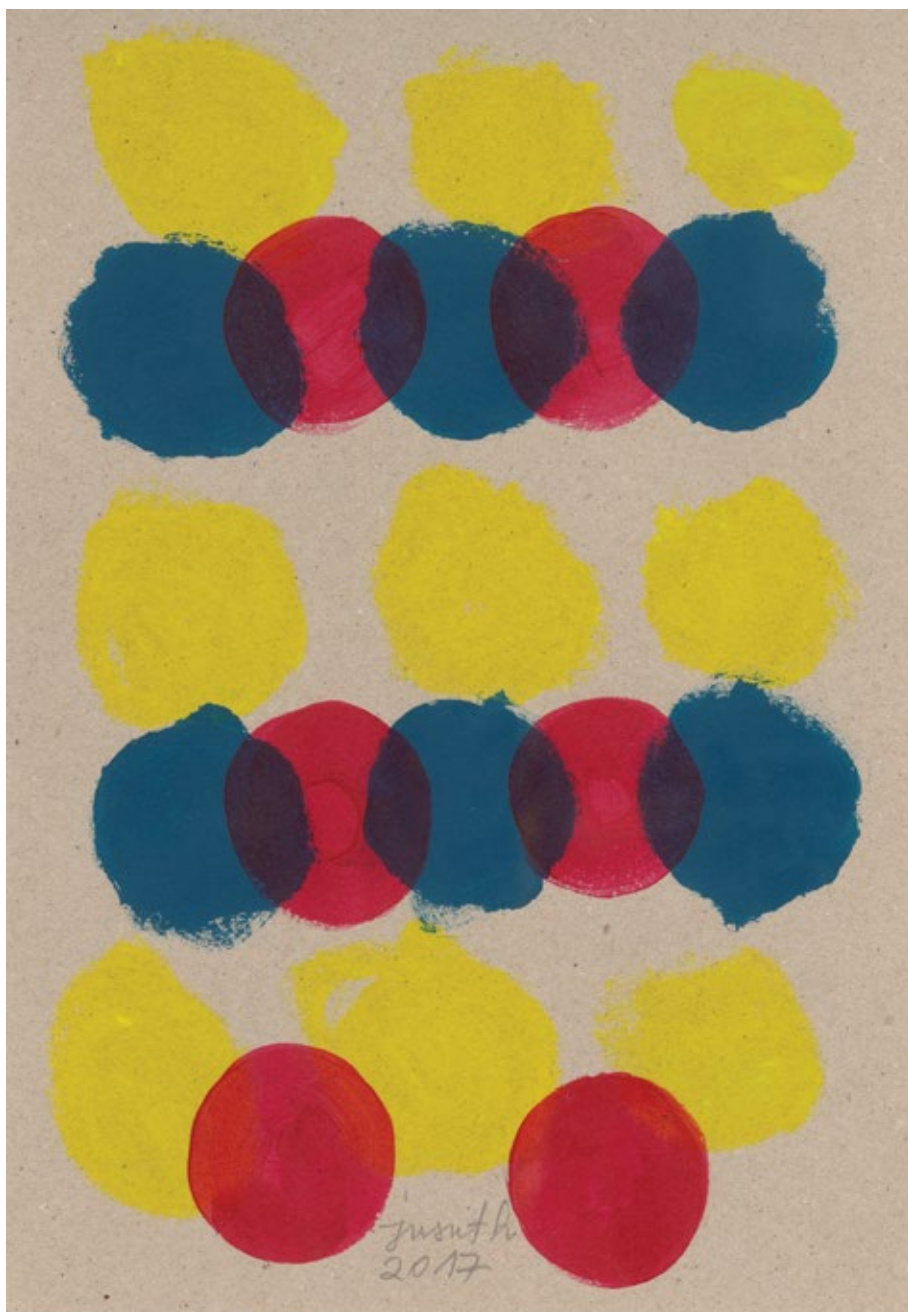

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, 21x29cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, 19,5x29,5cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, 30x21cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на лесониту / acrylic on masonite, 29x19cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, 20,5x29,5cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2019, акрил на осб плочи / acrylic on osb board, 24,5x17cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness

2019, акрил на осб плочи / acrylic on osb board, 25x16cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
2017, комбинована техника / mixed technique, 28x19cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
2017, комбинована техника / mixed technique, 30x21cm

zum f h
2017

Власништво празнине / Property of Emptiness
2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
2016, комбинована техника / mixed technique, 34x20x10cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
 2016, комбинована техника / mixed technique, 34x20x10cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
 2016, комбинована техника / mixed technique, 34x20x10cm

Власништво празнине / Property of Emptiness
 2013, комбинована техника / mixed technique, 2x 24x20x6cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 26x21cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 20x34x10cm

NAVIKOMITE SVOJU DJECU DA JEDU CRNI HLJEB
OD MALENA I TAKO NAPRAVITE INVESTICIJU ZA
NJIHOVU ZDRAVIJU BUDUĆNOST.

Pekara Huth

Tradicija njemačkog
kvaliteta od 1828. god.
HUTH d.o.o.
Ismeta Alajbegovića Šerbe 14
71000 Sarajevo
tel: 033/546-256

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 26x21cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

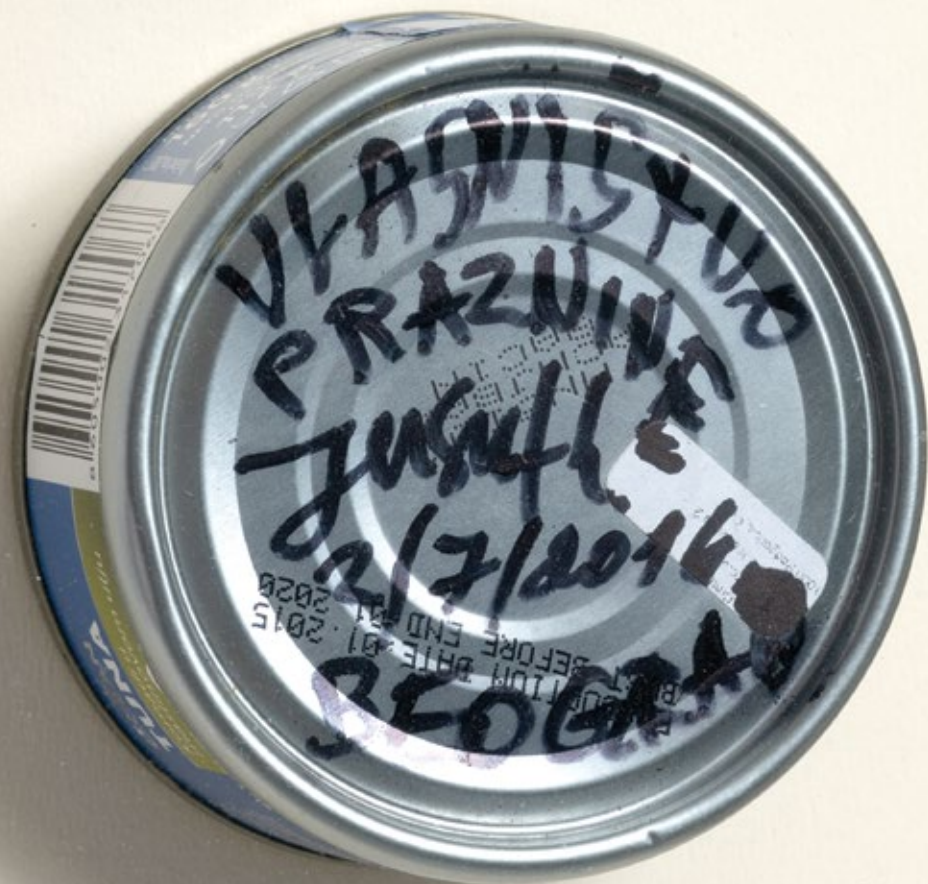
Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 41x32cm

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 26x21cm

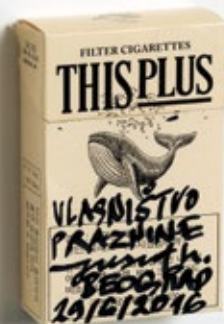
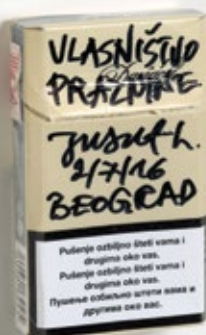
Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 24x20x6cm

Сви радови на наспрамној страни / All artworks on the opposite page

Власништво празнине / Property of Emptiness

2016, комбинована техника / mixed technique, 26x21cm

Материјализоване празнине / Materialization of Emptiness
2017, гипс, бронза, картон / plaster, bronze, cardboard, h 3-20cm

Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
2017, акрил на картону / acrylic on cardboard, h 3-20cm

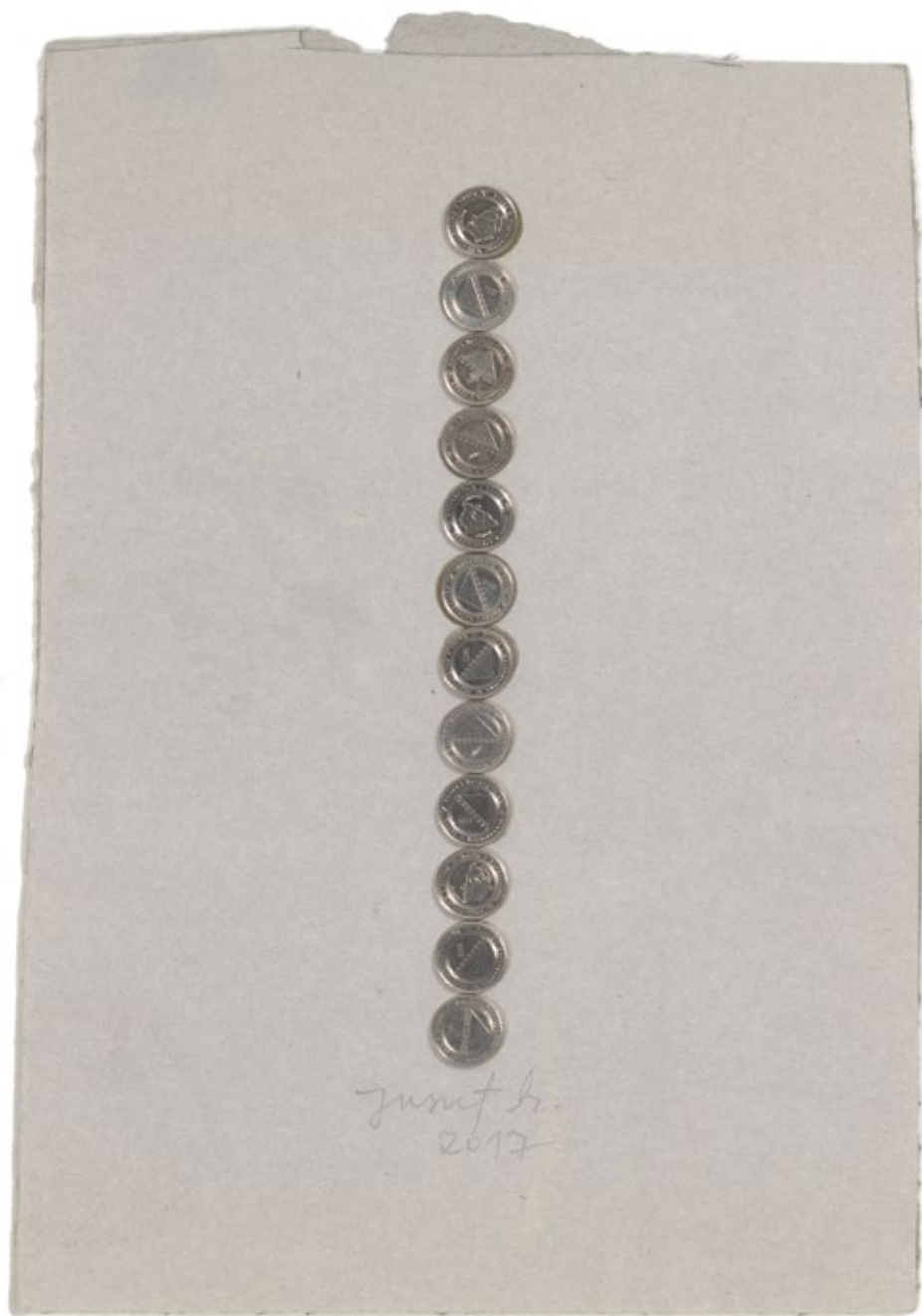
Преиначена празнина / Transformation of Emptiness

2023, акрил на војној циради / acrylic on military tarp, 80x181cm

фотографија / photo: Seo Geun-won

Колаж / Collage

2017, комбинована техника / mixed technique, 30x20cm

YUSUF'S SHOP OF EMPTINESS

Over the past ten years, Jusuf Hadžifejzović has established a chain/network of ephemeral *Shops of Emptiness* on four continents - in Europe, Asia, North and South America. The numerous branches were mostly opened in museum and gallery spaces in Zagreb, Chenongju, Maribor, Celje, Rijeka, Birjuchi on Sea of Azov, Ljubljana, Čačak, Zurich, Novi Sad, Omiš, Pecs, New Orleans, Bijelo Polje, Toronto, Pljevlja, Montevideo, Prijepolje, but also in a tram in Sarajevo, and elsewhere.

Jusuf opened his *Shop of Emptiness* in Belgrade twice. The last time it was in January 2019, as part of traditional exhibitions *Critic's Choice* in the Belgrade Cultural Center Gallery. As one of the represented artists that I had chosen, apart from the installation positioned in the entrance part of the Gallery, he organized his one-day *Shop of Emptiness* stall. Intersecting the language of art on one hand and, on the other economy and markets, for more than a decade, Hadžifejzović has been talking about the emptiness and vanity of the modern consumer world and many other aspects of civilization. Miljenko Jergović wrote about his *Emptiness* in the daily *Jutarnji list* in October 2018:

“He has been dealing with emptiness for a few years now. Thus, he has kept his *Shop of Emptiness*, where he sold empty packaging of all sorts of things, initially at the price of the consumed product, but it would increase in the meantime. Money is the most successful conservator and guardian of a work of art in market capitalism. He went on to decorate emptiness. Let's say, he did it by coloring the imprints left by bottles on the cardboard box in which they were stored. And so, controlled by the artist and in accordance with the principles of the free market, the world of emptiness grew. It is impossible to talk about what is not there. But emptiness is there. There is a lack. That is what we talked about at the beginning. Yusuf's marking and decorating emptiness is the art of the future.”

And now, once again the *Shop of Emptiness* has arrived in Belgrade. Carefully selected items stripped of their content and purpose, various boxes and small boxes, bottles, bags, food packaging, empty shells, i.e. designed wrappings of numerous products, along with certain Hadžifejzović's maneuvers and interventions – they are Emptinesses. There is an information tag for each work of art which specifies the production technique, in the case of Emptinesses, Yusuf defines it simply as - empty packaging. Hadžifejzović defined three dominant types of emptinesses: marked,

decorated and materialized. If someone wants to become the owner of emptiness, he buys it and decides if he wants “Ownership of Emptiness” or “From now on you are richer by one emptiness” written on it. Yusuf also issues certificates of authenticity which guarantee ownership of emptiness to the buyer.

Marked emptinesses are objects emptied of content, primarily the packaging on which he intervenes. Once, he explained his procedure:

“On anti-painting or on works that have no meaning. My works on cardboard boxes are not artistic paintings. I mark or note in color the places on the cardboard packaging, where the products were placed leaving imprinted traces by their weight while they were transported from the producer to the consumer. I name that series of works: Marked Emptinesses. They are created by my intervention on discarded cardboard packaging by filling in the hollows in the corrugated cardboard with color. I do not have the ambition to present, convey, evoke or communicate anything, except to record those places where consumer goods used to be. A cardboard box, on which traces of the product are filled with color, is a box with my intervention and nothing more. It was created by my decision from almost nothing using poor quality materials without priors preparations, and aesthetics are avoided as much as possible as much as aesthetics can be avoided.”

Hadžifejzović achieves Decorated Emptinesses by transforming decorative and utility items, very often fashion accessories and patterned fabrics into art objects by, most often, painting polka dots on them in different rhythms, through a kind of meditative ritual. Materialized emptinesses arise as a casting/objectification of emptiness in bronze or plaster.

However, in his *Shop of Emptiness* we also meet Compressed Emptinesses, Camouflaged Christmas Emptinesses for children, Modified Emptinesses, as well as various hybrid forms of Emptinesses. They all talk to us through the form of an image, object, installation. They being likable and seductive, paradoxically, with the illusion of multitude and abundance, lead us to the unfathomable expanses and abysses of emptiness.

Finally, the performative element is important in the structure of the *Shop of Emptiness*, the very presence of the artist and his activity inside the shop premises - sometimes, only as a seller of Emptiness, sometimes as a performer costumed in a uniform/cloak made of Emptinesses who performs his ritualistic, shamanic dance.

The story of emptiness is a great and important civilization narrative. Scientists, philosophers, religions, psychologists, even artists have reflected on emptiness for centuries. The term *horror vacui* (fear of empty space), introduced by Aristotle,

claiming that “nature abhors empty space”, which became an important determinant in fine art, actually is a designation that has for centuries characterized the entire Western civilization - cluttering, intemperance, rapacity, hyper-consumerism. On the other hand, the so called the Eastern world perceives emptiness in a very different way. In Sufism it is only possible through emptiness to find the way, that emptiness is an inexplicable divine element, which cannot be controlled in any way and which human beings cannot fathom, although they are aware of its existence. Jusuf creates his own narrative on emptiness, uniting diverse understandings, those that are inherent to the contemplative East, but also the pragmatic West. The Korean art critic Wonseon Sung reflections testifies to this:

“The artistic world of Jusuf Hadžifejzović is full of non-doing, that is, ‘wo wei’, which is a term from Taoist philosophy. His creativity puts worthless and useless objects in a position of prominence and they shine with a new luster. Instead of leaving them in random disorder and chaos, Hadžifejzović finds hidden similarities and values in these everyday banal objects that he translates into art through a special creative process. [...]The empty exhibition space of the gallery or museum gives additional meaning to these works. The title of the exhibition *Shop of Emptiness* justifies my comparison of Hadžifejzović’s creativity with Lao Tzu’s term ‘wo wei’, and not only because my spiritual roots are in the East, but also because he brings a big change to contemporary art with his artworks.”

“I’m happy when my work reaches a point where it doesn’t say anything or there is nothing to say. Then I’m sure I’m on the right track. I am then satisfied with what has been achieved” - explains Hadžifejzović.

Finally, let’s go back to the beginning. Jusuf Hadžifejzović joined the art scene in the mid-eighties of the last century, becoming one of the most important and striking figures of the Yugoslav art scene. Since the beginning of the 80s, he has been creating his own depotgraphy, *in situ* works that often include a performance all over the world. His depotgraphies were originally conceived as radical and subversive explorations into storage practices and procedures primarily related to museum and gallery spaces - the way in which value is selected and formed, but also the invisible mechanisms of those procedures. He created impressive installations all over the world, monumental depotgraphies, exciting and ludic testimonies created by confronting what is presented and what is hidden.

The philosopher, Prof. Dr. Ugo Vlaisavljević wrote about depotgraphies in the catalog of Hadžifejzović’s retrospective held at the Museum Contemporary Art of the Republic of Srpska in Banja Luka in 2010:

“Now we have enough means to describe the depotgraphic work of art. It functions as a linguistic statement. As in language, the artist has a repertoire of

signs at his disposal, with a depot as his own vocabulary, starting from which he creates his own expression, his “spoken word”. The meanings that appear in the displayed depotographies are metaphorical, distanced from the worn-out, original and literal meanings (need to recall the figure of ‘worn out’ that Derrida borrowed from Nietzsche). The collections of re-deposited items in the depotgraphic collections build whole scenes of layered meanings, so that the visitor of Hadžifejzović’s exhibition has before him allegories that should be interpreted in the manner of a psychoanalyst dealing with dream scenes.”

The *Shop of Emptiness*, without a doubt, follows a line of continuity that started with depotographies, almost four decades ago. Hadžifejzović continues a radical dialogue with the visible and invisible, in both cases, the real world in the Dadaist-Fluxus style, with an emphasized conceptual thread, using previously defined language codes. Always in agreement with the belief of Tristan Car: “Art has no sublime and universal value that people attribute to it. Life is in itself more interesting... Dadaism introduces art into everyday life. And vice versa.”

P. S.

Certain indications (an anticipation) of upcoming *Emptiness* is also found in the visual identity of the 2nd Yugoslav Documents biennial art exhibition held in Sarajevo in 1989. It was the largest Yugoslav exhibition of contemporary art whose spiritus movens, the founder and initiator and one of the organizers, but also the author of the design of the poster and the cover of the catalog was Jusuf Hadžifejzović. It was a reduced and striking graphics solution, colored circular forms, polka dots, arranged on a monochrome painted surface. But, according to Yusuf’s claim, polka dots (markers of emptiness) appear in his work even earlier, in high school, when he worked on the conceptual design for the Belgrade Fair poster in 1975, as well as on some of his earlier etchings.

ЈУСУФ ХАЦИФЕЈЗОВИЋ

(1956, Пријеполје)

Јусуф Хаџифејзовић је босанскохерцеговачки уметник са интернационалном репутацијом који последњих година живи и ствара у Сарајеву. Познат је као перформанс уметник, бави се инсталацијом и “депографијом”, а у протеклих пар година, готово опсесивно, и “целебративним аналитичким сликарством”. У Сарајеву је завршио Средњу школу примјењених умјетности (1971-1976). Дипломирао је на Академији ликовних умјетности у Београду (1976-1980), у класи професора Стојана Ћелића. Постдипломске студије (1980-1982) завршио је у Дизелдорфу (Немачка) на Државној академији умјетности, у класи професора Клауса Ринкеа. Оснивач пројекта “Југословенска документа” и један је од оснивача колекције Ars Aevi. Као кустос галерије савремене умјетности Charlama Depot 2009. године је уприличио SubDokumenta у просторима привредног града Скендерија где и данас води галерију и Центар културних активности СКА Charlama. Излагао је широм света од Берлина до Јужне Кореје.

Jusuf Hadžifejzović (born in 1956 - Prijepolje, Serbia) is a Bosnian-Herzegovinian artist with an established international reputation who has been living and creating in Sarajevo in the past few years. He is known as a performance artist who does installation art and depotgraphy and in the past few years almost obsessively does celebratory analytical painting. He graduated from the High School of Applied Arts in Sarajevo (1971-1976), graduated from the Academy of Fine Arts in Belgrade (1976-1980), mentor Professor Stojan Čelić, completed his postgraduate studies (1980-1982) in Dusseldorf (Germany) at the State Academy of Arts (Kunstakademie), mentor professor Klaus Rinke. Is the founder of the project: Yugoslavian Documents (Yugoslav Biennale) and one of the founders of the Ars Aevi collection. As the operator of the contemporary art gallery Charlama Depot, he organized SubDokumenta in 2009 in the premises of the shopping mall Skenderija, where he still runs a gallery and Center for Cultural Activities - СКА Charlam. He has exhibited all over the world from Berlin to South Korea.

Рецентне уметничке активности - самосталне и колективне изложбе, перформанси, резиденције, награде / Recent artistic activities - individual and collective exhibitions, performances, residencies, awards:

2023

- XI Sarajevski salon, Collegium artisticum, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- Cheongju International Contemporary Art Decade's retrospective and new Future Prospects, Schema Art Museum, Cheongju, South Korea
- Bosnie mon Amour Festival, Video movie “Shop of Emptiness”, City Hall of 7th district, Paris, France

2022

- Prodavnica praznina, Galerija Vitomir Srbijanović, Pljevlja, Crna Gora
- “INDEKS/VIRUS NEGDE U EVROPI; BIOPOLITIKA/NEKROPOLITIKA I OBLICI ŽIVOTA U SAVREMENOJ UMETNOSTI”, Galerija P74, Ljubljana, Slovenija
- Performans The Glory of Emptiness, 13th 7a*11d International Festival of Performance Art, Toronto, Kanada

2021

- IX Sarajevski salon (virtuelna izložba), ULUKS, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

2020

- Online izložba, Viralni autoportreti, Moderna galerija Ljubljana, Slovenija
- Shop of Emptiness, Expansion Roaring Serie, Special Invitation Private Exhibition, Pium Art Valley, Go-Seong, South Korea

2019

Самосталне изложбе / Solo exhibitions:

- Shop of Emptiness, Cheongju Art Studio, Cheongju, Južna Koreja
- Prodavnica praznina, Galerija Doma kulture, Prijepolje, Srbija
- Shop of Emptiness, Cheongju Craft Fair 2019, Cheongju, Južna Koreja
- Video projekcija performansa "Demonstracija Biruchiy", Muzej istorije Kijeva, Kijev, Ukrajina
- Shop of Emptiness i Grapa Bar, Biruchiy, Ukrajina
- Prodavnica praznina, Empeduja art kamp, plaža Bivio, "Frei Körper Kultur / Goli i bosii", Rijeka, Hrvatska
- Prodavnica praznina, Likovna galerija Kulturnog centra Beograda, Srbija
- Prodavnica praznina, projekat "Goli otok - Novi hrvatski turizam", Goli otok, Hrvatska

Перформанси / Performances:

- Prodavnica praznina i performans "Praznik praznine", Empeduja art kamp, plaža Bivio, "Frei Körper Kultur / Goli i bosii", Rijeka, Hrvatska
- Strah od pitke vode, "Devedesete: Rečnik migracija", Muzej Jugoslavije, Beograd, Srbija
- "Demonstracija Biruchiy" sa poemom Josifa Brodskog "The Great Elegy for John Donne", Biruchiy, Ukrajina

Арт резиденције / Art Residencies:

- Art Residency Biruchiy "Exodus. Biruchiy 019", Biruchiy, Ukrajina

Колективне изложбе / Collective exhibitions:

- "Kritičari su izabrali 2019 - Umetnik (ni)je prisutan", Likovna galerija Kulturnog centra Beograda, Srbija
- "Muzej odbačenih predmeta", Charlama Depot Galerija, Skenderija, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- "Devedesete: Rečnik migracija", Muzej Jugoslavije, Beograd, Srbija

Конференције, Симпозијуми, Предавања / Conferences, Symposia, Lectures:

- Učešće na međunarodnoj konferenciji "Kritički inventar - prema metodologiji savremene istorije umetnosti" (Critical Inventory: Towards a Methodology of Contemporary Art History), razgovor sa Marinom Gržinić, Institut für Kunstgeschichte - Universität Wien, Beč, Austrija

2018

Самосталне изложбе / Solo exhibitions:

- Prodajalna praznin, Galerija sodobne umetnosti, Celje, Slovenija
- Prodajalna praznin, Galerija Art KIT, Maribor, Slovenija
- Prodavnica dekoriranih praznina, Galerija Poola, Pula, Hrvatska
- Shop of Emptiness, Cheongju Art Studio, Cheongju, South Korea
- Shop of Emptiness, Triple Artists Exhibition, Schema Art Museum, Cheongju, South Korea
- U prodavnici praznina / In the Shop of Emptiness, Ratkovićeve večeri poezije, Galerija doma kulture, Bijelo Polje, Crna Gora

Перформанси / Performances:

- Odjevanje plastike, International Environmental Art Festival, Art Center, Ansan, South Korea

Арт резиденције / Art Residencies:

- Center sodobnih umetnosti, Celje, Slovenija
- Kibla portal - Galerija Art KIT, Maribor, Slovenija
- Cheongju Art Studio, Cheongju, South Korea

Колективне изложбе / Collective exhibitions:

- Umjetnik na odmoru / Artist on vacation, Shop of emptiness, Museum of Contemporary Art, Zagreb, Croatia
- Drugo no budget Biennale - Euroazija, Charlama Depot Galerija, Skenderija, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- "Zvijezda koja je zaboravila noć" / "A star who forgot the night", Cheongju Art Studio, Cheongju, South Korea

- Ljetna izložba, Galerija Brodac, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- International Environmental Art Festival, Ansan, South Korea
- Propositions of Space, Museum of Modern and Contemporary Art, Daejeon, South Korea
- Collaboration Create, Art Terminal, Small Museum, Jeong seon, South Korea

Награде / Awards:

The 1st International Art Award, Schema Art Museum, Cheongju, South Korea

2017

Самосталне изложбе / Solo exhibitions:

- Depografija, Moderna galerija Ljubljana, Slovenija
- Shop of Emptiness, samostalna izložba u sklopu "New Art as Memory and Imagination", Schema Art Museum, Cheongju, Južna Koreja
- Prodavnica praznina, Almissa Open Art Festival 2017, Omiš, Hrvatska

Перформанси / Performances:

- In Memory of Artists - Friends of mine, performans sa Eun Su Lim, Almissa Open Art Festival 2017, Omiš, Hrvatska
- Charlama performans: Strah od pitke vode, Ferenczy Museum, Sent Andreja, Mađarska
- Charlama performans: Strah od pitke vode, Moderna galerija Ljubljana, Slovenija
- Putujuća prodavnica praznina, Festival umjetničkih akcija, intervencija i performansa u javnom prostoru "18. VSTOP PROST 2017: Želje, strasti in pričakovanja", Celje, Slovenija

Арт резиденције / Art Residencies:

- Umjetnik na odmoru 2017. / Valamar, Kolekcija Marinko Sudac, Poreč, Hrvatska
- Art rezidencija, Muzej sodobne umetnosti, Celje, Slovenija
- Art rezidencija, Studio Eun Su Lim, Cheongju, Južna Koreja
- Rezidencija: Keramička radionica Kim Man Soo, Cheongju, Južna Koreja

Колективне изложбе / Collective exhibitions:

- Sarajevo - Zürich: Unlimited, Kunstraum Walcheturm, Ciriš, Švajcarska
- Sarajevo - Zürich: Unlimited, Umjetnička galerija BiH, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- Painting, distance and emptiness / Slikanje, daljina I praznina, Galerija TILT, Renens, Švajcarska
- Dediščina 1989. Študijski primer: druga razstava Jugoslovanski dokumenti, Moderna galerija Ljubljana, Slovenija
- MIG 21, u sklopu projekta RISK CHANGE, Ferenczy Museum, Sent Andreja, Mađarska
- ICE FLOE. The institutional Issue. Crossroads between Eastern Europe and the River Plate region, Nacionalni muzej vizualnih umjetnosti, Montevideo, Urugvaj
- Kupujmo Domaće, Duplex100m2, Sarajevo, BiH

Одабране самосталне изложбе / Selected solo exhibitions and performances (1979 - 2016):

- 2016** "Migranti mentalnih prostora", Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad, Srbija
 MIG 21, Kibla Gallery, Maribor, Slovenija
 "Naopačke: Udomiti kritiku", Muzej grada Beograda, Srbija
 Muzej Savremene Umetnosti Vojvodine, Novi Sad, Prof Klaus Rinke
 International Eco Environmental Art Festival, Suncheon Bay, South Korea
 "International Performance Festival", SEEAF, Suncheon, Korea
 "The Creators", Gallery of Contemporary Art Charlama, Sarajevo, BiH
 "Kupujmo Domaće", Duplex100m2, Sarajevo, BiH
 "Dukley European Art 2015, community artists in residence", Galerija Savremene Umjetnosti, Podgorica, Montenegro
 "Property of emptiness", Zvono, Sarajevo, BiH
 "Transformer", performance, Zvono, Sarajevo, BiH
- 2015** "Giorgio Morandi" Department Store, Duplex100m2, Sarajevo, BiH
 "War is over, let's go to Venice", Kreuzberg Pavillon, Berlin, Germany

- "Grammar of Freedom / Five Lessons: Works from the Arteast 2000+ Collection, Moderna galerija Ljubljana, Garage Museum of Contemporary Art, Moscow, Russia
 "Giorgio Morandi", curated by Jon Blackwood, Institute for Contemporary Art, Zagreb, Croatia
 "Jump into the Unknown", Nine Dragon Heads, Curated by Park Biong-uk, Palazzo Loredan, 56th Venice Biennale, Venice, Italy
 "Bojenje dolina u prodavnici praznina", curated by Petar Ćuković, Jugoocennija, Dukley European Art Community, Kotor, Montenegro
 "Intimate Transgressions", curated by Juan Puentes, White Box Art Center, New-York, USA
 "Narobe obrnjeno - ne tako bela kocka", Mestna Galerija, Ljubljana, Slovenia
 "Rendez-vous des amis", curated by Bruno Cora, Fondazione Albero Burri, Città di Castello, Italy
 "Budapest Art Fair", Millénaris, Budapest, Hungaria
 "Art Kamp", Empedue, Rijeka, Croatia
 "Nine Dragon heads - Jump into the unknown", Curated by Park Biong-uk, Korea
 "Supermaket Art Fair", Telefonplan, Stockholm, Sweden
- 2014** "Memory Lane", Contemporary Art Scene from Bosnia and Herzegovina, performans Schöne Grüsse Aus Der Banditen Strasse, Galerija Agnès b, Pariz, Francuska
 "Living Archive (LA)", Stockholm edition: Dada Polis, Cur.: Red Min(e)d - Danijela Dugandžić Živanović, Katja Kobolt, Dunja Kukovec, Jelena Petrović, Gallery / Space: C.OFF CCAP, Stockholm, Sweden
 "Property of Emptines, Homage to G.Morandi", Institute of Contemporary Art, Zagreb, Croatia
 Dekodiranja, Savremena umjetnost Bosne i Hercegovine (performans Strah od pitke vode - 20 godina poslije), Galerija Miodrag Dado Đurić, Cetinje, Crna Gora
 Muzej Depografije, CKA Charlama, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- 2013** Bosnalijek, Gallery Java, Bosnia and Herzegovina
 Ne boj se, performance, Gallery Zvono, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 2011** Demonstracija Preslikavanje, Gallery Branko Ružić, Slavonski Brod, Croatia
 Property of Emptiness, Golo Brdo, Rovinj, Croatia
 Leftovers, performance, Golo Brdo, Rovinj, Croatia
 Andy Warhol in Bugojno, street performance, Bugojno, Bosnia and Herzegovina
 Imitation, performance (with Colour Crew), Bugojno, Bosnia and Herzegovina
- 2010** Depotgraphy Europe, Museum of Contemporary Art of Republika Srpska, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
 Aula Magna Demonstration, performance, Aula Magna, Universita Sapienza, Rome, Italy
 Photographs, Charlama Gallery, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Od Rima do Sušaka, KUNS Gallery, Rijeka, Croatia
 Leftovers, performance, KUNS Gallery, Rijeka, Croatia
 Charlama Demonstration, performance, Days of Performance, Varaždin, Croatia
- 2009** Performance for Günther Paul, MACRO Museo d'Arte Contemporanea, Rome, Italy
 Depotgraphia Roma, MLAC Museo Laboratorio di Arte Contemporanea, Rome, Italy
 Split Demonstration, performance, Dopust Performance Festival, Split, Croatia
 Drangularium, Charlama Project - Subdokumenta 09/2010, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 2008** Alchimie tautologiche, Erica Fiorentini Gallery, Rome, Italy
- 2007** Belgrade Demonstration, performance, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Belgrade, Serbia
- 2006** Charlama. Fear of Drinking Water, performance, Ars Aevi & Museum of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Charlama, performance, Kappatos Gallery - Hotel Imperial, Athens, Greece
- 2005** Charlama, performance, Karantena, Otok Gallery, Dubrovnik, Croatia

- Charlama, performance, Split Summer, Diocletian's Palace, Split, Croatia
 Charlama, performance, Jan Palach Multimedia Centre, Open Circle Gallery, Rijeka, Croatia
 At the Dentist's, performance, Orchid - 5th Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
 Charlama, performance, Osijek Fortress, Osijek, Croatia
 Charlama, performance, La Nuova Pesa Gallery, Rome, Italy
- 2004** La Nuova Pesa Gallery, (with E. Winkelhofer), Rome, Italy
- 2003** Scarecrows Depotgraphy, Ars Aevi - Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Objects-Installations, Museum of Modern and Contemporary Art, Rijeka, Croatia
 Prototypes and Mools, (with Vladimir Dodig Trokut), Open Circle Gallery, Rijeka, Croatia
- 2002** Depotgraphers in Brugge, and a retrospective exhibition, Hans Memling Museum, Brugge, Belgium
 Charlama, performance, Memling Museum, Brugge, Belgium
- 2001** Charlama Depot, performance, Poliphonix Festival, Museum Casino, Luxemburg;
 Charlama Depot, performance, 6th International Theatre Festival, Puf, Pula, Croatia
 Goli Otok Depot Café, performance, New Croatian Tourism, Goli Otok, Croatia
 Charlama Depot, performance, MESS, Stage Design Workshop of the National Theatre, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Charlama Depot, performance, Sopotnica Art-Session, City Museum, Prijepolje, Serbia
- 2000** Budva Depot, 14th City Theatre Festival, St. Maria Church, Budva, Montenegro
 Dunkerque Depot, performance, Galerie de l'Academie des Beaux Arts, Dunkirk, France
- 1999** Rijeka Depot, Open Circle Gallery, Rijeka, Croatia
 Dubrovnik Depot, performance, Karantena, Otok Gallery, Dubrovnik, Croatia
 Rijeka Depot - Fashion Show, Filodramatika, performance, Rijeka, Croatia
 Antwerp Depot, Tremendum and Fascinosum, performance, Cultureel Centrum Berchem, Antwerp, Belgium
- 1998** Istanbul - Ljubljana - Sittard Depot, Kunstcentrum, Sittard, Netherlands
 Balkan Man - Caritas Man, Body and East, performance, Moderna galerija, Ljubljana, Slovenia
- 1997** Sarajevo Depot, performance, Meeting Point - Čulhan, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Immaterial Zone Yves Klein, performance, Sevdah party, 3rd Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
- 1995** Depot Demonstration, Barber Shop, Flower Depot-Cocktail Party, performances, Museum Africa, 1st Johannesburg Biennale, performance, Johannesburg, South Africa
 Ljubljana Depot Café, performance, ŠKUC Gallery, Ljubljana, Slovenia
 Depot Demonstration, performance, Mess Hall, Mitzpe - Ramon, Israel
- 1994** Strasbourg - Le Mans Depot, Musée d'Art Moderne, Strasbourg, France
 Scarecrows Depotgraphy, Dennis Anderson Gallery, Antwerp, Belgium
 Future is Now, performance, Ecole des Arts Decoratifs, Strasbourg, France
 Amsterdam Depot Kitchen, performance, W 139 Gallery, Amsterdam, Netherlands
 Fear of Drinking Water, performance, 2nd Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
- 1993** Sarajevo Sevdah /Berlin Depot, Kunst-Werke, Berlin, Germany
 Antwerp Depot, Dennis Anderson Gallery, Antwerp, Belgium
- 1992** Last Supper, performance, Senaatingrilla, and From Kitsch to Blood is Just One Step, performances, Performance Festival Tower of Babel, Kaapelitehdas, Helsinki, Finland
 Future is Now, Destruction of Image/Image of Destruction, performances, De la Fonderie, Le Mans, France
 Last Supper, performance, National Theatre Square, Sarajevo Winter Festival, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

- 1991** Triumphal Alley and Trophies Hospital, Krzysztofory Gallery, Krakow, Poland
Sarajevo Depot Café, performance, Obala Theatre, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
From Kitsch to Blood is Just One Step, performance, 1st Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
From Kitsch to Blood is Just One Step, performance, Writer's Club, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1990** Sarajevo Depot Café, performance, New Primitives, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Sarajevo Depot Café, performance, Energoinvest Gallery & Gallery of the Academy of Fine Arts, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1989** Premeditative Depotgraphy, Academy of Arts and Sciences, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
With Premeditation / From Kitsch to Blood is Just One Step, performance, Red Gallery, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Ich Bin Keine Kapitan, performance, Art and Ideology, Art Gallery, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
- 1985** Zenica Depot, Extended Media Gallery, Zagreb, Croatia
Tango Amoraes, performance, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Youth Meeting '85, performance, Cvijeta Zuzorić Gallery, Belgrade, Serbia
- 1984** Installation Exhibition, City Hall, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Artist Gets Ready for an Exhibition Opening, performance, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Kunstwollen Radenko Mišević, performance, City Hall, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1979** Last Supper, performance, Town Square, Pula, Croatia
- Одабране колективне изложбе / Selected collective exhibitions (1980 - 2006):**
- 2006** La Contemporaneità dell'Arte, XII International Biennale of Sculpture of Carrara, Museum of Sculpture, Carrara, Italy
Essence of Life - Essence of Art, The Russian State Museum, St. Petersburg, Russia
Vision '06, Kappatos Gallery - Hotel Imperial, Athens, Greece
- 2005** Essence of Life - Essence of Art, Ludwig Museum of Contemporary Art, Budapest, Hungary
Essence of Life - Essence of Art, Tretyakov Gallery, Moscow, Russia
Bosnia and Herzegovina at the Venice Biennale 1993-2003, Ars Aevi - Skenderija Centre, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 2004** Orchid - 5th Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
- 2003** In the Gorges of the Balkans, Kunsthalle Fridericianum, Kassel, Germany
Venice Biennale, Pavilion of Bosnia and Herzegovina, Palazzo Zorzi/UNESCO-ROSTE Headquarters, Venice, Italy
- 2002** The Art of the Balkan Countries, State Museum of Contemporary Art, Thessaloniki, Greece
- 2001** New Croatian Tourism, Goli Otok, Croatia
100 Years of Art from Bosnia and Herzegovina, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 2000** Arteast Collection, Zentrum für Kunst und Medientechnologie (ZKM), Karlsruhe, Germany
Home, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Art from the Box, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina; Banja Luka, Bosnia and Herzegovina; Cetinje, Montenegro
In Search of Balkania, Neue Galerie, Graz, Austria

- Goli Otok, New Croatian Tourism, Miroslav Kraljević Gallery, Zagreb, Croatia
 Aspects / Positions, 50 Years of Art in Central Europe 1949-1999, Ludwig Museum, Budapest, Hungary
 After the Wall, Hamburger Bahnhof, Berlin, Germany
 2000 + Arteast Collection, Metelkova, Ljubljana, Slovenia
 Sculpture and Installation in the Past 20 Years in Bosnia and Herzegovina, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1999** Ars Aevi Collection, Ars Aevi - Skenderija Centre, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Under Construction, Façade of the National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 After the Wall, Moderna Museet, Stockholm, Sweden
 Tremendum and Fascinosum, Cultureel Centrum Berchem, Antwerp, Belgium
 Spiral, Museum Ludwig Forum, Aachen, Germany
 Aspects / Positions, 50 Years of Art in Central Europe 1949-1999, Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig, Vienna, Austria
- 1998** Cartographers, Ernst Museum, Budapest, Hungary; Centre for Contemporary Art Zamek Ujazdowski, Warsaw, Poland; Art Gallery, Maribor, Slovenia
- 1997** Saldo, Rinke Klasse 1974-1997, Kunstmuseum im Ehrenhof - Kunstpalast, Düsseldorf, Germany
 Cartographers, Museum of Contemporary Art, Zagreb, Croatia
 3rd Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
- 1996** De Rode Poort, Museum van Hedendaagse Kunst, Gent, Belgium
- 1995** 1st Johannesburg Biennale, Johannesburg, Republic of South Africa
 Coexistence, Mitzpe - Ramon, Israel
 At Home, Venice Biennale, Venice, Italy
 4th Istanbul Biennale, Orientation, Istanbul, Turkey
 Discours - Métisse, De Markten Gallery, Brussels, Belgium
- 1994** Ceci n'est pas une pomme, Contemporary Belgian Art, Foundation Carlos de Amberes, Madrid, Spain
 Infinitely Empty or Infinitely Full, Dennis Anderson Gallery, Antwerp, Belgium
 Europe Rediscovered, M/F Kronborg, Copenhagen, Denmark
 Caravanserail, W 139 Gallery, Amsterdam, Netherlands
- 1993** Europäer, Stadtmuseum, Graz, Austria
 Construction in Process, Artists Museum, Lodz, Poland
 Destruction of Image/Image of Destruction, La Fonderie, Le Mans, France
 Three Large Sculptures, Dennis Anderson Gallery, Antwerp, Belgium
 European Meeting, Art Centre Elzenveld, Antwerp, Belgium
 At Home, Calle dei Botteri, Venice, Italy
- 1992** One and the Others, Immoart Gallery, Antwerp, Belgium
- 1991** Slovenian Athens, Moderna galerija, Ljubljana, Slovenia
 Pentagonale Plus, Richard Demarco Gallery, Edinburgh, United Kingdom
 1st Cetinje Biennale, Cetinje, Montenegro
 Hadžifejzović - Petercol - Rakoci, Sala Umberto Boccioni, Milan, Italy
 Unknown Europe, Palace of Art, Krakow, Poland
- 1990** New Primitives, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 FraYuKult, Gallery of Franciscan Monastery, Široki Brijeg, Bosnia and Herzegovina
 Choice '90, Cvijeta Zuzorić Gallery, Belgrade, Serbia
- 1989** Art Summer, Diocletian's Palace, Split, Croatia
 Yugoslav Documenta, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 Art and Ideology, City Gallery, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

- 1988** Artistic - Ethical, City Gallery, Sombor, Serbia
- 1987** Yugoslav Documenta, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 FraYuKult, Milenko Atanacković Gallery, Bijeljina, Bosnia and Herzegovina
 Yugoslav Young Art, National Gallery of Slovakia, Bratislava, Slovakia; Prague, Czech Republic; Belgrade, Serbia; Zagreb, Croatia; Ljubljana, Slovenia; Dubrovnik, Croatia
- 1986** Yugoslav Young Art, Neue Galerie, Graz, Vienna, Salzburg and Klagenfurt, Austria
 Art-Criticism in the Eighties, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1985** A Jump Aside, National Gallery of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
 A View of the Eighties, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
- 1984** A Jump Aside, City Gallery, Zenica, Bosnia and Herzegovina
- 1981** Raine Weste, Tote Hose, Ratestr. 26, Düsseldorf, Germany
- 1980** Youth '80, Museum of Contemporary Art, Belgrade, Serbia
 Motovun Meetings, Motovun, Wisteria, Croatia
 New Art Practice, Collegium Artisticum, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Текст

Данијела Пурешевић

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографија

Владимир Поповић

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević

Organization and Production

Bojan Muždeka

Text

Danijela Purešević

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Vladimir Popović

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Хаџифејзовић Ј.(083.824)
75(497.6)''20''(083.824)
7.038.53/.55(497.6)''20''(083.824)

ХАѢИФЕЈЗОВИЋ, Јусуф, 1956-

Јусуф Хаџифејзовић = Jusuf Hadžifejzović : Продавница празнина = Shop of emptiness : Галерија Б2, септембар 2023. / [текст Данијела Пурешевић] = [text Danijela Purešević] ; [превод Ванда Перовић] = [translation Vanda Perović] ; [фотографије Владимир Поповић] = [photography Vladimir Popović]. - Београд : Галерија Б2 = Belgrade : Gallery B2, 2023 (Београд : Алта Нова = Belgrade : Alta Nova). - 60 стр. : репродукције ; 23 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300. - Јусуф Хаџифејзовић, (1956, Пријеполје): стр. 53-60.

ISBN 978-86-6054-032-6

а) Хаџифејзовић, Јусуф (1956-) -- Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 122367241

Пријатељи пројекта

C'EST MOI
art jewellery

ГАЛЕРИЈА Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs